

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem in denar na upravnništvo. Rokopisi se ne vračajo. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost“. Poduredništvo v Gorici: ulica Giuseppe Carducci 8, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perić.

„Novi pacifizem“

Kelloggov predlog proti vojni. Razmotrivanja Normana Angella

Nas vse, ki smo se zanimali že delj časa in že koj v začetku za vprašanje odprave vojne, se nas poloti neka čudna zmes vtisov, ako hočemo točno presoditi značaj Kelloggovega predloga: upanje — deloma upravičeno s prepričanjem, da je to »preveč krasno, da bi moglo biti resnica« — malo bojzani in mnogo kolebanja pred kritično analizo, povzročajo, da so predlogi sprejeti nekam hladno in da se celo pojavlja struja, ki bi jih hotela zavreči, kar bi pa bilo usodno.

Javnost je pred Kelloggovim predlogom negotova iz sledečih vzrokov: Predlog za popolno odpravo vojne, predlagan s strani države, ki ima zahvaliti svoj obstoj baš vojni in ki je sprito vojne postala močna in bogata, je za narode, katerih zgodovina je dolga zaporednost vojne, lahko rečemo, preveč radikalen in v svojem bistvu tudi prevraten. Ta predlog bi bil pred 15 leti sprejet s strani vlad, ki danes o njem resno razpravljajo, z nasmeškom in preziranjem, dokler bi ne bil lepega dne popolnoma zavrnjen. Poleg tega je stavila predlog vlada, ki bi jo človek sprito njenih metod ne mogel nazvati radikalne ali revolucionarne in ki je odrekla svoje sodelovanje pri predlogih, kateri so bili veliko manj radikalni. Tudi je ista vlada nekoliko pred protivojnim predlogom pričela graditi nove križarke in znatno povečala svojo floto.

Mogoče pa je zadnja leta, ali celo zadnje tedne, prišlo do velikih izprememb v nazorih ljudih in narodov? Tega nihče ne veruje. Mogoče pa je to vprašanje, ki ga mi vsi odobravamo, brezpomembno in bo po podpisu pogodbe, ki jo Kellogg predlaga, ostalo vse pri starem? Ne mislim tako. Mogoče bi pogajanja izpustila marsikako stvar, ki jo bo treba še urediti, prepričan pa sem, da se bodo po podpisu dogovora razvijale nadalje stvari, ki bodo velikega pomena.

Preglejmo položaj. Predlog ne definira posameznih točk, ki jih vsebuje, kakor na pr. »odreči se vojni«. Iz enega slučaja vemo, da ne pomeni to, da se narodi morajo vojni odreči tudi v slučaju samoočrambe. Kot poedinci bi se morali pošteno truditi, da ne uporabljamo nasilja v reševanju sporov s sosedom in da zaupamo popolnoma zakonom, ki so postavljeni zato, da ščitijo naša prava. Moramo pa se brati nočnih lopovov in nikoli misliti, da bomo vse spore reševali sodnim potom.

To načelo vsebuje v sebi še neko drugo. Ako ena stranka prekrši dogovor, ni vezana niti druga stranka. Lahko se poslužimo vojne v lastno obrambo, kakor tudi, ako je druga stranka vojno izzvala.

Smatramo li, da je Družba narodov politična enota, potem ima tudi Družba narodov pravico do samoočrambe, in če eden izmed njenih članov napade drugega člana, potem ima Družba narodov pravico smatrati ta napad za napad na vse ostale člane in se sprito tega braniti. Če bi si mi bili danes na jasnem, kaj je pravi pravzaprav obramba, potem bi svedčana obveza pomenila samo »voditi obrambno vojno«, ki je že sama na sebi koristna. Kadar nihče ne napada, se nihče ne more braniti in vojna bi popolnoma odpadla.

Med mnogimi netočnostmi, ki so vznikale v vojnem ozračju, je tudi ta, ki se navadno spaja z besedo »obramba«. Recimo, da to pomeni obrambo teritorija, obrambo naših ognjišč. Toda iskreno rečeno »obramba« pomeni mnogo več nego samo ščitenje narodnega teritorija od tuje vpada. Edina država, ki se poslednjih 600 ali 700 let ni mogla na svojem ozemlju boriti proti tujemu sovražniku, je Britanija. Ravnotako Amerika, odkar je proglasila svojo neodvisnost. Kljub temu lahko trdimo in to brez ironije, da so te vojne, tako angleške kakor ameriške, bile tudi obrambne. Zakaj obramba znači v mednarodnih zadevah obrambo narodnih interesov in narodnih pravic.

Morda je to nekam smelo rečeno, a v anarhistični družbi, kakršno predstavljajo današnji narodi, kjer stremi vsaka oseba za tem, da postane neomejen gospodar, pričena obramba pomenjati, da ima posameznik pravico, da si sam sodi v svojih vprašanjih in da s silo vsiljuje drugim svoje nazore.

S tega stališča bo odprava vojne zelo malo koristila, ako se ne poprej določi, kaj je obramba in kaj je napad. Gotovo je tudi, da bi se stvari po starem razvijale, to se pravi, da bi se nadalje imeli militaristična tekmovanja in vojne dogovore, ako bi bilo javnosti na tak način preloščeno bistvo »obrambe«. Mnogi izmed nas se zavedajo, da vojno povzročajo neodgovorni elementi in to na podlagi dobro premišljenih namenov; zavedamo pa se tudi, da bi bil mir zagotovljen, ako bi se mogli ostreiti teh škodljivih neodgovornih elementov. Prava tragedija leži v tem, da mislijo ljudje, ki izvajajo vojno, da je ona pravična, medtem ko se varajo in ne najdejo druge rešitve. Tudi morajo ti ljudje, ako hočejo ščititi interese svoje države, zahtevati, da se ta ali oni kanal mora svobodno odpreti, ali da se mora dovoliti pristop k temu ali onemu morju, ter ali oni rudi, itd. Z druge strani spet zahteva nasprotna stranka take pravice ali svobostine. Tako pride do spora, kar jača ljudsko bojno strast, in obe stranki smatrata pri tem »obrambo vojno« za neizbežno.

Svedčana obveza, da se vojna ne sme več uporabljati v nikakem slučaju, bi še vedno ne bila zadostna za pravilno rešitev sličnih nesoglasij. Trebalo bi postopati mnogo marljiveje. Določiti bi bilo treba, kaj so prav prav narodne pravice in kako se morejo mirnim potom ščititi.

Prvo pravilo bi bilo predvsem, da odloča v sporih tretja stranka in da noben narod ne zahteva zase pravico sodbe zato, ker bi bil slučajno močnejši.

Če bo predlagana pogodba podpisana, nas bo že sama na sebi prebližala k sestavi takega zakonika. Pogodba ima to pozitivno nalogo, da z avtoriteto najmočnejše države prinese nov princip kot podlago mednarodnega življenja. Vojna, četudi razbojniška in nezakonita, je imela svoje dogovore in svoje »pravice«. Ta princip mora biti odstranjen, kakor tudi mora biti odstranjena ona stara filozofija, ki je imela nekoč velik vpliv in to ne samo v Nemčiji, ampak tudi drugod, filozofija, ki pravi, da je vojna nekaj neizpremenljiv biološki zakon in da služi za plemenitenje, prepod in čiščenje naroda.

Kellogg zavezuje Ameriko k lepši politični filozofiji in k lepšemu političnemu življenju. To ni neznan uspeh. To je prvi korak, po katerem bo mnogo lažje napraviti druge, daljše korake.

Spomenik zmage v Bolcanu

bo odkrit danes

BOLCAN, 11. V Bolcanu se bodo vršile jutri velike slavnosti. Na najsvečanejši način se bo odkril tam spomenik zmage. Slavnosti se bo udeležil tudi kralj, ki se sedaj mudi v San Rossoreju.

Ze vse poslednje dni se zbirajo v tem posadiškem mestu zastopniki civilnih in vojaških oblasti, poslanske in visoke zbornice, fašistovske stranke in nacionalne milice, bojevnike organizacije in konfederacij ter vlade. Kot vse kaže, bo v Bolcanu jutri zbranih kakih 100.000 gostov iz vse Italije.

Nj. Vel. kraljica v Sant'Anni di Valdiert

PISA, 11. Njeno Veličanstvo kraljica je prispela danes v spremstvu princinje Jolande, Ivane in Marije v Sant'Anno di Valdiert.

List, ki danes preneha izhajati

GENOVA, 10. Tukajšnji list »Cittadino« je priobčil danes javno, v kateri napoveduje njegovo ravnanje comm. Alfred Rotta, da bo list s četrtnom, 12. julija, prenehal izhajati. »Cittadino« je izhajal 55 let.

Za varčevanje pri javnih upravah

RIM, 11. Agencija »Corrispondenza« je izdala danes naslednje poročilo o stremiljenju vlade za čim večjim varčevanjem pri vseh javnih uradih:

Predvsem je treba opomniti vse javne uprave, naj ne trdijo, da so izredne vse njihove potrebe, ki jih naj krijejo javne finance. Brezme vseh teh izrednih potreb bi postalo na ta način izredno težko in neznosno. Varovati pa se je treba tudi pobud, ki so morda po svojem smotru res koristne in dobrodelne, ki bi pa povzročile izdatke, ki bi nikakor ne odgovarjali koristim in dohodkom.

Vlada zahteva od občinskih

Mariano, Zappi in Malmgreen najdeni

Ruski letalec Čuhnovski krožil petkrat nad skupino

Položaj na Svalbardih

Brezčični razgovori z Viglierijevo skupino še vedno pretrgani

RIM, 11. Brezčične zveze z Viglierijevo skupino na kratko valovno dolžino so še vedno pretrgani. V poslednjih dneh sploh niso delovale brezčične brzojavne postaje s kratko valovno dolžino.

Poveljnik ladje »Braganza« je medtem dobil ukaz, naj prode proti Leigh Smithovemu rtu. Ladja se nahaja sedaj blizu Berverly Sounda, kjer bi se bile morale ob tem času že zbrati vse skupine, ki so s smučmi, sankami ter psi preiskovale Severovzhodno zemljo.

Pogrešane ekspedicije

Norvežani se ne nadejajo več rešitve letala »Latham 47« niti Marianovo in Sorove skupine

OSLO, 11. Tukajšnji merodajni krogi so mnenja, da bo po dosedanjih izkušnjah nemogoče rešiti s pomočjo letal člane Viglierijeve skupine. Edino »Krasina« bi še lahko prodrli do neposredne bližine ponesrečenec in jih lahko rešili.

Prepričani pa so omenjeni krogi že, da so posadka letala »Latham 47«, Marianova skupina, ki jo je general Nobile pred kakimi devetimi tedni odposlal iz taborišča proti zapadu, in pa skupina kapetana Sore, ki se je kmalu nato odpravila preko Severovzhodne zemlje s sankami in psi, da morda naleti na Mariana, Zappija in Malmgreena, izgubili življenje v valovih Barentsovega morja in na svalbardskem ledovju.

Vse skupine, letalo »Marina I«, ladje »Strasbourg«, »Tordenskjöld« in »Hobby« ter druge, so zaman iskale sledu za že

„Foglio d'Ordini“

o spremembah v vladi in drugem

RIM, 11. Nocoj je izšel uradni list fašistovske stranke »Foglio d'Ordini«, ki med drugim poroča o poslednjih vladnih spremembah, katere komentira takole:

»Spremembe, ki so se izvršile v ministrstvih, so nekateri označili z besedo, ki jo je fašizem že davno odpravil. Pod fašistovskim režimom ni kriz in so nemogoče, kajti ministri so kakor vojaki, ki ubogajo in se umaknejo, ko so izpolnili svojo dolžnost. Sledijo jim drugi, ki jih zaupno pokliče načelnik vlade na odgovorna mesta, da služijo stvari z dobro voljo in disciplino. Vendar pa imajo spremembe svojo važnost, predvsem radi tega, ker so med novimi ministri in podtajniki v vsakem pogledu sposobni močnejši, med njimi nekateri mladi, ki so naglo dozoreli v vojni in fašistovski revoluciji, ki so vzrasli v fašistovskem duhu. Fašistovska stranka se čuti ponosno, da so trije močnejši, ki so bili poklicani na odgovorna mesta, izšli iz njenih vrst.«

»Foglio d'Ordini« prinaša dalje beležko o razmahu sporta med delavstvom, o letošnjem pridelku žita, o katerem pravi, da bo dovoljen toliko, glede količine kakor glede kakovosti, o poletu letalcev Ferrarina in Del Preteja, o poletu letalske eskadrilje pod poveljstvom državnega podtajnika za aeronavtiliko on, Balba, ter komentar o obli-

načelnikov velikih in majhnih italijanskih mest in tudi najmanjših občin prav docela enako varčevanje. Vlada sama je gmočno krila najnujnejše potrebe velikih italijanskih mest. Mesta in dežela so mnogo napredovali v teh poslednjih letih, toda več kot to, kar je bilo napravljenega, ni mogoče storiti. Izdatki se bodo morali omejiti, čim najbolj bo mogoče. Proračuni države, pokrajin in poedinih občin se morajo skriti do skrajnosti. Javni denar se sme v večji meri žrtvovati le za napredek na morju in na kopnem, to je pomorskemu prometu in pa poljedelstvu. Tako je določil načelnik vlade.

tri tedne pogrešanim franco-skim letalom, s katerim se je odpeljal poleg štirih drugih letalcev tudi Amundsen proti Svalbardom, da morda reši Nobilejevo skupino.

Marianova skupina 20 milj oddaljena

od ruskega ledolomca »Krasina«

RIM, 11. Ministrstvo zunanjih zadev je prejelo danes popoldne iz raznih virov vest, da je neki ruski letalec, ki spada k sovjetski pomožni ekspediciji, našel skupino korvetnega kapetana Mariana. Prispela je tudi brzojavka agencije »Tass« iz Moskve, ki pravi, da je ruski letalec Čuhnovski, ki je odrinil z ledolomca »Krasina« s svojim letalom, našel pri 80° 42' severne širine in 25° in 45' vzhodne dolžine po Greenwichu, kakih 20 milj od »Krasina«. Marianovo skupino. Letalec je poletel petkrat v krogu nad ponesrečenimi zrakoplovci in je opazil, da sta dva mahala z zastavami, dočim je tretji ležal na tleh. Letalec je skušal najti pripraven prostor, da bi pristal.

Ministrstvo za mornarico je takoj povprašalo za natančnejše vesti pri sovjetskem poslanstvu v Rimu, ki je vprašalo svojo vlado za potrdilo zadevne vesti, ki pa do pozne ure ni še prišlo.

Po nadaljnjih brzojavnih poročilih iz Moskve Čuhnovski radi megle ni mogel pristati in se je moral vrniti nazaj. Medpotoma se je moral spustiti na tla v bližini Severovzhodne zemlje. Radiopostaja na »Krasinu« je sporočila, da skuša ledolomec prodrati do mesta, kjer se nahaja Marianova skupina, toda to se mu sedaj ni še posrečilo, ker mu velike ledene gore zapirajo pot.

sku vojnih pohabljenecv iz Po-

Vsenemška agitacija za Poadižje

po sodbi rimskega lista

RIM, 11. Tukajšnji politični krogi ugotavljajo, da se pangermanistična agitacija za Poadižje nadaljuje in da se je po poslednjih izjavah avstrijskega kancelarja mons. Seipla celo poostila.

»Giornale d'Italia« piše, da se razlega iz Tirolske divji hrup. V Inomostu je tirolsko nacionalno združenje odobrilo resolucijo, v kateri izraža nezaupnico kancelarju Seiplu radi znane izmenjave brzojav med njim in on. Mussolinijem; dalje zahteva združenje v resoluciji, da se ugotovi odgovornost avstrijske vlade v tem pogledu. »Kajti« — tako se glasi resolucija, — »Tirolska ne dopušta, da bi jo kdorkoli bil po hrbtu, medtem ko se ona bori za svojo svobodo in edinstvo.« Združenje je tudi sklenilo, da jutri, ko bo v Bocnu odkrit v navzočnosti kralja spomenik zmage, proslavi bitko pri Kobaridu.

»Giornale d'Italia« dodaja k temu naslednji komentar:

»Italija upošteva pomirljiva zagotovila vlad, vendar pa bo tudi upoštevala, v kolikor se ji bo zdelo to potrebno, takšne manifestacije, kakršne so one, ki jim daje pobudo tirolsko nacionalno združenje. Te manifestacije samo škodujejo političnemu miru in notranji enotnosti Avstrije; najbolj pa škodijo Poadižju. Prebivalci Poadižja želi-

jo pred vsem, živeti v miru od svojega dela in od izdatne pomoči fašistovske vlade; zahtevajo dalje, da se ne dvomi o njihovi zvestobi do Italije.«

RIM, 11. Ministrski svet se bo sestal dne 23. t. m., ob 10. uri, v palači Viminale.

Pogajanja za kredit v tanger. vprašanja zaključena

PARIZ, 11. Pogajanja za ure-ditev tangerskega vprašanja so v glavnih potezah zaključena. Za danes je bil uradno določen podpis sporazuma o mednarodni upravi in ustavi Tangerja, toda bil je spet za nekaj dni odgođen. Izgleda pa, da bo sporazum v resnici podpisan še tekom tega tedna.

Kot morda znano, se je dose-gel pred kakimi osmimi tedni sporazum, po katerem so na-galjnja pogajanja temeljila na tangerski pogodbi iz leta 1923. Pričetkom letošnjih pogajanj so zastopniki Italije, Anglije, Špa-nije in Francije proučili vsa vprašanja, ki so s Tangerjem v zvezi, in pa sklepe s predlože francosko-španske konference, po katerih je dobila Španija ob-sežne pravice za pobijanje tiho-tapstva na tangerskem ozemlju. Za tem se je konferenca spričo italijanskih zahtev postavila na stališče enakopravnosti v zade-vi vseh nadaljnjih še nerešenih vprašanj. Razmotrivala in ure-jevala so se v zmislu tega važ-nega sklepa predvsem upravna vprašanja. Vršile so se seje stro-kovnjakov, ki so s svojim de-lom le polagoma napredovali. Sprito tega se je moral končni sklep pogajanj, ki se je že več-krat napovedal, vedno znova odgoditi.

V teh dneh so se pogajanja končno zaključila. Sporazum, ki se je načeloma sklenil že meseca maja, se je v poslednjih tednih izoblikoval. Pogajanja so potek-la v prijateljskem duhu.

Pangalos izpuščen iz ječe

Venizelos pooblaščen, da spre-meni volilni zakon

ATENE, 11. Bivši general in grški diktator Pangalos, ki je bil od 26. januarja preteklega leta v ječi, je bil na ukaz novega ministrskega predsednika Veni-zelosa sinoči izpuščen iz ječe. Kot znano, je padla njegova diktatura v avgustu leta 1926, ko je uprizoril general Kondy-lis na Grškem državni prevrat. Koalijska vlada, ki ji je pred-sedoval Zaimis, je potem izdala ukaz, da se Pangalos stavi pred sodišče.

Vest o izpustitvi bivšega dik-tatorja je napravila kljub temu, da ni bila nepričakovana, precej globok vtis na grško javnost.

Predsednik vlade Venizelos je bil pri predsedniku republike Konduriotisu v daljši avdijenci. Konduriotis ga je po daljšem razgovoru pooblastil, da spre-meni volilni zakon. Na ta način je Venizelos dosegel vse, kar je hotel: vlado, razpust zbornice in razpis novih volitev ter volil-no reformo. Opozicija monarhi-stov in deloma republikancev samih se je zaman skušala zo-perstavljati njegovi volji. Včeraj so bili namreč pri Konduriotisu najuglednejši voditelji Venizelosu nasprotnih parla-mentarnih skupin in strank, a so bili njihovi nasveti in grožnje sprejeti enostavno le na znanje. O reformi volilnega zakona je razpravljal tudi že ministrski svet. Zadevni ukaz bo izdan v kratkem.

Usmrtilitev petih donjeških obsojencev

MOSKVA, 11. Osrednji izvrše-valni odbor je deloma izpreme-nil sodbo, ki je bila proglašena v donješkem procesu. Več obso-jencem na smrt je bila kazen izpremenjena v desetletno ječo, ostalih petim pa je bila smrtna kazen potrjena. Obsojenci so že bili ustreljeni.

Še osem potnikov ladje »Angamos« rešenih

SANTIAGO, 11. Potrjuje se vest, da je bilo rešenih še osem drugih oseb ponesrečenecv pri nesreči ladje »Angamos«. Reše-nih ji torej 14 oseb, utonilo pa jih je 249. Uradno je bilo ugo-tovljeno, da je bilo število oseb, ki so bile na ladji, sestavljeno, kakor sledi: 143 moštva, 86 pot-nikov in 44 nabornikov.

Kriza beogradske vlade

bo rešena pričetkom prihodnje-ga tedna?

BEOGRAD, 11. Danes je konč-no padla odločitev v razpletu vladne krize. Kot bomo v na-slednjem poročali, so to odloči-tev tukajšnji politični krogi vze-li na znanje in naravnali po-njej svoja zatrevanja in svoja kombinacije.

Tekom današnjega dopoldne-va se je vršila na stanovanju Ace Stanojevića važna konfe-rencenca vseh radikalnih prva-kov. Stanojević, ki je bil osebno prizadet pri razpletu sedanje vladne krize, je podal obširno poročilo. Naglašal je, da je se-stava neparlamentarne vlade edina rešitev iz tega položaja. Obnova dosedanje koalijske vlade bi privedla samo do po-ostitve borbe s HSS, česar pa ra-dikalna stranka nikakor ne želi in tudi ne more pred zgo-dovino prevzeti odgovornosti za to, kar bi sledilo. Po daljši de-bati je bilo končno sklenjeno, da se radikalna stranka načelo-ma ne bo upirala sestavi nepar-lamentarne vlade.

Po tej konferenci je sklical Stanojević v narodno skupščino voditelje dosedanjih koalicijskih skupin in jim je pojasnil stališče, ki so ga v tej zadevi zavzeli radikali. Demokrati so se sprito tega umaknili v svojo sobo in so se posvetovali vsi popoldne dotlej, ko je okrog 17.30 odšel Davidović na dvor. Pri kralju je ostal nad eno uro in mu je poročal o sklepih vo-diteljev dosedanje vladne veči-ne. Zvečer od 20.30 do 21. ure je bil v avdijenci tudi dr. Korošec.

Kot smo že spetkoča omenili, so si politični krogi sprito da-našnjih dogodkov takoj ustvari-li svoje mnenje, ki ga podajamo v glavnem, kot sledi: Vladna kriza bo rešena najkasneje te-kom petih dni. Nevtralna vlada, kakor je predvidena, bo sestavljena izključno iz oseb, ki strankarsko niso opredeljene. Ta vlada bo takoj odgodila za-sedanja narodne skupščine. Je-seni bo skupščino razpustila in spomladi bo razpisala nove vo-litve. Vlada, ki bo volitve tudi izvedla, bo z vsemi sredstvi za-jamčila, da bodo določila svobod-ne. Ministri nevtralne vlade bo-do že po svojem značaju in po-ložaju močnejši, ki ne bodo nasto-pili kot kandidati pri teh pred-videnih volitvah. Na ta način si bo nevtralna volilna vlada o-hranila skoro popolno objektiv-nost.

Glede sestave bodoče nevtral-ne in volilne vlade so si pouče-ni krogi ustvarili naslednjo komplikacijo: ministrski pred-sednik — general Hadžić, dose-danji vojni minister; finančni minister — Baludžić, sedanjí jugoslovanski poslanik v Berli-nu; prosvetni minister — dr. Si-lović, vseučilišni profesor v Za-grebu; finančni minister — Le-tica, državni podtajnik financ; minister za narodno zdravje in socialno politiko — dr. Štampar, načelnik kabineta ministrstva za narodno zdravje; minister tr-govine — Bajčić, industrijalec v Beogradu; prometni minister — inženir Schneller, železniški ravnatelj v Sarajevu. Nadalje zatrujejo omenjeni krogi, da je Hrvatom prihranjeno notranje ministrstvo. Nova vlada bo ime-la baje le 10 do 12 ministrstev. Vsa manj važna ministrstva bodo skržena in združena.

Vest o atentatu na jugosloven-skega poslanika v Tirani de-mentirana

BEOGRAD, 11. Zunanje mini-strstvo je objavilo nocoj nasled-njo službeno naznanilo: »Po u-radnem poročilu iz Tirane gle-de atentata na poslanika kraljevine SHS Stanoja Mihajlovi-ća ugotavljamo, da so tozadev-ne vesti neresnične.«

Odpoved italijansko-kitajske pogodbe

LONDON, 11. »Times« poroča iz Pekinga: Nankinska vlada je obvestila italijansko vlado, da namerava odpovedati italijan-sko-kitajsko pogodbo. Italijan-ska vlada pa si je osvojila sta-lišče, da nima Kitajska na pod-lagi pogodbe pravice do svoje-voljne odpovedi.

Naročajte „Edinost“

Politične beležke

Borba za rusko nafto

Po vesteh iz Pariza so se tam nedavno pričela pogajanja za ustanovitve posebne akcijske družbe bivših lastnikov petrolejskih izvirkov v Rusiji. Družba se bo ustanovila na pobudo trustov nafte «Royal Dutch» in «Standard Oil» z namenom, da onemogoči izvoz ruske nafte v inozemstvo. Omenjena trusta, ki sta se svojčas borila za nadvladavo na svetovnem trgu petroleja, sta se namreč nedavno sporazumela in sklenila nekako premirje, ker sta uvidela, da se je z rusko nafto pojavil na trgu nov nevaren konkurent. In baš z namenom, da se iznebijo tega konkurenta, skušata sedaj ustanoviti akcijsko družbo, v katero naj bi vstopili vsi bivši lastniki ruskih petrolejskih vrelcev. Izgleda, da se jima bo načrt tudi posrečil, kajti do sedaj je priglasi svoj vstop v novo družbo 220 bivših lastnikov ruskih petrolejskih vrelcev, ki so proizvajali pred vojno za 500 milijonov zlatih rubljev letno. Razen tega se je omenjenima trustoma posrečilo odkupiti proti gotovini od 10 odstotkov lastnikov lastniško pravico nad izviri in sta si razen tega pridobila pravico, da zastopata interese vseh lastnikov. Namen teh finančnih operacij je na dlan. Trusta bosta imela odslej pravico zahtevati, da se ruska nafta, ki je last sovjetske vlade, zapleni sodnim potom. Na ta način bi bil izvoz ruske nafte popolnoma onemogočen. Toda trusta ne nameravata doseči tega, marveč njun namen je, da prisilita sovjetsko vlado, da bi prodajala ruski petrolej samo njima. Na ta način bi ruski konkurent izgubil s svetovnega trga nafte in trusta bi mogla nemoteno diktirati cene. Po zadnjih vesteh je baje sovjetska vlada pripravljena odračunati 10% prodajne cene izvozne nafte s posebnim zavarovanjem in ta svota bi se uporabila za odplačilo bivših lastnikov ruskih vrelcev nafte. Ta svota se bo stavila na razpolago trustoma «Royal Dutch» in «Standard Oil», ki bosta kot zastopnika bivših lastnikov poskrbela za odplačilo. Menda pač ni treba poudarjati, da je sovjetska vlada s tem hudo prizadeta, kajti odslej ne bo mogla brez dovoljenja omenjenih trustov izvažati nafte in tudi ne bo smela dati koncesij v svojih ozemljih, kjer se pridružuje nafta. Ta omejitev bo brez dvoma jako neugodno vplivala na ruski izvoz, kajti nafta je glavni in sedaj menda tudi edini izvozni produkt, od katerega je imela sovjetska vlada velike dohodeke.

Odkritje spomenika predsedniku Wilsonu v Pragi

Dne 4. julija, na dan 152. obletnice neodvisnosti Združenih držav ameriških je bil z velikimi svečanostmi odkrit v Pragi spomenik predsedniku Wilsonu, ki so ga darovali čehoslovanski narod in Pragi ameriški čehoslovaki. Odkritju je prisostvovala velika množica občinstva. Na odru, postavljenem pred spomenikom, so bili zbrani člani vlade, katerim je načeloval dr. Šramek, člani diplomatskega zbora, zastopniki državnih in drugih oblasti, častniki inozemskih vojskih misij ter veliko gostov iz raznih krajev. Okoli spomenika so bili razvrščeni Sokoli in Sokolice v krojih ter vojaštvo. Ob 10.15 je prišel predsednik republike dr. Masaryk, ki je med sviranjem godbe pregledal častno stražo ter nato krenil na oder, kjer so ga pozdravili zastopniki raznih oblasti. Slavnost odkritja je otvoril predsednik čehoslovaškega naroda svetla A. Prokupaček z nagovorom, v katerem je opisal pomen in delo predsednika Wilsona in pojasnil, zakaj je njegov spomin tako drag čehoslovanskemu narodu. Po nagovoru je bila med zvoki ameriške himne odstranjena zavesa, ki je pokrivala spomenik. Nato so govorili poslanik Združenih držav v Pragi Lewis Einstein, minister dr. Šramek, ki je govoril v imenu čehoslovaške vlade, predsednik prireditelne odbora Čapek in predstavnik ustanove «Woodrow Wilson Foundation» profesor Duggan. Zatem je predsednik čehoslovaškega naroda svetla v Ameriki g. Červenka iz Chicaga svečano predal spomenik čehoslovanskemu narodu in mestu Pragi. Praški župan dr. Baxa je sprejel spomenik in se v prisrčnih besedah zahvalil za dar, ki so ga ameriški čehoslovaki poklonili oddaljeni domovini. Na-

to so spet zaigrale godbe in otvoritvena slavnost je bila zaključena.

Drobne vesti

Franceska nagrada

Založnik Figuière je ustanovil nagrado v znesku 50.000 frankov. Ta nagrada se odda na dan 7. oktobra. Deležni je bo on, ki spiše najlepši roman. Pisatelj ne sme biti iz vrst že priznanih in odklovanih pisateljev in ne sme imeti več kot štiri deset let. Roman lahko izide v katerikoli založbi. V razsodilšču bodo tile gospodje: prejšnji minister Danielon kot predsednik,

ministra Heriot in Barthou kakor tudi pisatelja Girandoux in Taroud.

Nov vitamin

Neki kalifornijski učenjak je dobil v latiki in v nekaterih ribah nov vitamin, ki ga je imenoval vitamin «E». S tem vitaminom se zviša rodovitnost pri živalih. Verjetno je, da se nastanek moškega in ženskega bista pospeši z različnimi vitamini. Če bo ta vitamin vplival tudi pri ljudeh, ni še gotovo. Ako se to obistini, bodo vitamini vršili važno opravilo, in tolažljivo je, da se bo odslej pobijalo padanje rojstev z določenimi jedili, v katerih bo vitamin «E».

DNEVNE VESTI

Morilki smrti

Če se glasovi o taki zavrtni boleznici - sušici zadnje čase tako ponavljajo, je dokaz, kako se je ta razpasla in kako raste skrb za preprečitev uničujočega dela te sovražnice življenja in rušilke zdravja, ki vedno bolj žanje.

Naj že bo nagib kakršnokoli, le zgolj nagon skrbi za obstanek, ali čut plemenitosti navedi visoko stoječega človeka, — dejstvo je, da je ta skrb za človeka potrebna in je dolžnost vseh, da sodelujejo v boju proti tej rastoči kugi. Vseh moralno ali materialno sposobnih, ker to je splošna zadeva!

Saj je vendar jasno, da gre predvsem za mladino, za nova pokolenja in torej za našo bodočnost. A ravno mladina je v največji nevarnosti. Kdor pazno zasleduje slučaje smrti, se mora zadržati: pada mladina od 17.—30. leta. Zdi se, kakor da bi bila povojna leta njenim kužlom (bacilom) zelo ugodna in so se zelo pomnožili.

Ce je tako, preti velika nevarnost. To pa nas ne sme pustiti brezbrizne, ker drugače si dajemo slabo spričevalo in omalovažujemo bodočnost. Sicer pa nas je kultura lahko že toliko prepajala, da se ob pogledu na trpečega mora zganiti, kar tli v nas lepega in vzvišenega. In posledice kužne bolezni, ki padejo na vse? Zato pa ponavljamo, da ni to zadeva poedinca, marveč vseh.

Boj ni lahek, ker so vzroki bolezni različni in segajo v vse močete sestavljence družabnega življenja. Dva činitelja sta zaščitnika te bolezni: neizobrazba in gospodarski položaj. Zato je tudi boj tako težak. Ni pa rečeno, da bi bil vsak uspešen boj tudi izključen. A treba bi bilo skupne in emotne akcije.

Praden pa se lotimo dela, moramo, če hočemo čim večji uspeh, upoštevati razmere nižjih ljudskih plasti in njih duševnost. Kjer ni umske izobrazbe, tam sega vera v znanost tako daleč, kolikor deluje čuti: vid, sluh i. t. d. Preprosto ljudstvo gleda bolj kdo govori in uči kot pa kaj govori in uči. Njemu je merodajna osebnost. In če je ta jaka, je nagon posnemanja toliko krepkejši in vera v besedo toliko globlja.

To je važen pojav, ki ga je treba toliko bolj upoštevati, ker mislimo predvsem na živo besedo, s katero smo z ljudstvom v neposrednem stiku. Živo, dobro voljo in zdravega hotenja polno besedo, ki si jo zna ljudstvo najbolje tolažiti. dosežemo najprej in najlaže uspeh.

Zato prideta tukaj v poštev dve avtoriteti: duhovščina in učiteljstvo, v kolikor je to mogoče. Ta dva poklica sta v neprestanem stiku z ljudstvom, sodoživljata vse njegove pojave in je poznata. Tudi imata priložnost za vzajemno poučevanje. Cerkev in šola imata najlepšo priliko ljudstvo sistematično poučiti o značaju te bolezni: kako, kje, kdaj se bolezen širi, njene znake, sredstva proti njej i. t. d. Mladini in starišem lahko predočita potek in težke posledice bolezni, vcepita jim respekt pred njo in ji na ta način prisilita, da se bodo posluževali pravočasno vseh mogočih obrambnih sredstev. Ker boleži je se boleznimi braniti kot pa jo zdraviti. V ta namen pa mora biti ljudstvo o boleznih podrobno in temeljito poučeno; temeljito, ne pa s par besedami.

Pridejo na vrsto zdravniki, ki naj bi s predavanji vsaj v večjih središčih podprli to, kar je ljudstvo o boleznih slišalo od duhovnika in učitelja (ali od katerega drugega domačega naobrazenca).

Do tukaj živa beseda, podpirana od vseh, ki imajo kaj smisla za koristne namene. A pri akciji bi morali sodelovati tudi listi (dnevni, tedni, mesečni); tiskana beseda bi sporedno z živo besedo bolj oživila in bi več zalegla.

Menim, da bi bila dolžnost vseh gospodarskih, osobito pa denarnih zavezov, da bi volili primerne znake za sklad, ki bi se porabili za poljudno — poučno brošuro o tej bolezni (kot je n. pr. dr. Brecljeva «Jetiki boj»). Te brošure naj bi se brezplačno razdelile revnim družinam.

čin docela odstranili. Dokler bo obstojala gnetna revščina in bo do družine brez zadostnih pogojev za telesni obstoj, bo tudi jetika imela svoje žetev. Za to daja najlepše dokaze Danska. Prej je bil danski narod gospodarsko in kulturno na slabem. Ni imel dobre hrane, niti je ni poznal; ni vedel, kaj je zdravo stanovanje (svetlo, suho, zračno) kaj je zmernost in treznost. Z alkoholom se je opajal in se «otresal» revščine. Takrat je jetika zahtevala ogromno žrtve. — Narod se je kulturno in civilizatorno dvignil in jetika je malone docela zginila.

Potrebno je, nujno potrebno, da o tem ne le razmišljamo, marveč da tudi kaj ukrenemo. A le skupna in široko zasnovana akcija bo uspešna. J. F.

ČASTNIŠKE ŠOLE

Vojaško poveljstvo sporoča, da se sprejme 240 gojencev (di-jakov, ki so študirali inženirerjo) v častniške šole v Turinu. Gojenci postanejo tekom enega, oziroma dveh let poročniki (tenenti) v stalni službi. Šola se prične s 1. septembra. Prošnje na kolkovni polji za 2 liri se naslovijo na: Scuola di applicazione d'artiglieria e Genio — Torino — in se morajo do 31. t. m. vložiti na vojaškem okrožnem poveljstvu (Distretto Militare).

Pot do sreče

Neki londonski list je naprosil šest znamenitih angleških zdravnikov, naj mu navedejo pot, ki pelje do sreče. Navseti teh veljavnih mož propovedujejo po večini evangelij o zdravi duši v zdravem telesu.

Dr. Cecil Webb-Mnngon nasvetuje: 1) Gibaj se mnogo. Cim več hodiš, tem bolj odvrtaš od sebe oni dan, ko se popeljejo. 2) Ne bodi nezmeren v jedi. Nož in meč so pomorilo več ljudi kakor pa meč. 3) Naporno delaj naloge, ki ti je prijetna. Korak, ki mori, je plaženje. 4) Izogibaj se prevelike debelosti. 5) Kroti samega sebe. 6) Notranja čistost je prav tako važna kakor zunanja.

Znamenita zdravnica Mary Scharlieb navaja sledečih šest točk: 1) Praktična vera. 2) Nemorna delavnost. 3) Dobra družba. 4) Zdrav pojm o življenju. 5) Naravna naklonenost in 6) Veselje do umetnosti.

Dr. C. Stanford Read je dal listu sledeče smernice: 1) Spoznavaj samega sebe in bodi sam sebi odkrit. 2) Imej pametne cilje, ki so dosegljivi. 3) Dobi zakonca, ki se ti prilaga. 4) Ohrani si dobra prijateljstva. 5) Neguj širše koristi in 6) Ocenjuj pravo ceno življenja.

Dr. Estelle Cole priporoča: 1) Ne živi, da boš jedel. 2) Ne pozablja, da je ni več zabave od dela. 3) Ne izgovarjaj nikdar besede: smrt in pomni, da je mnogo stvari, ki so hujše od smrti. 4) Ne pozablja, da si član večje skupnosti. 5) Ne hodi čez most, preden ga nisi preiskusal. 6) Bodi hvaležen za to, kar imaš.

Dr. Fraser - Harris je mnenja, da vodi teh-le šest navodil do prave sreče: 1) Ako se ti je posrečilo, dobi delo, ki ti ugaja, posveti mu vso skrb, kajti tako delo je veselo. 2) Pazi, da ti dopušča delo dovolj časa za gibanje po prostem zraku in po solncu. 3) Skrb za primerno izpremembo v vseh svojih opravilih. 4) Ne zaklepa, se pred svojimi sosedi, bodi prijatelj z vsemi, kajti tako si pridobiš nekaj, česar bi si na drug način ne mogel pridobiti. 5) Brzdaj svoje želje, kajti Aristotel je resnico povedal, ko je izgovoril stavek «Nič, kar bi bilo preveč». 6) Ne omejuj svoje vere samo na priznanje večnih resnic, marveč uporablja jo tudi praktično na ta način, da pomaga nesrečnim in skrbiš za zatiiranje.

Dr. Friedrich Graves je stisnil svoja navodila v šest kratkih pravil: 1) Ohrani se zdravega. 2) Vselej se v svojem prostem času. 3) Ne jezi se. 4) Bodi zmeren. 5) Bodi čist in ljubezniv. 6) Delaj mnogo.

«Nečista krv»

«Nečista krv» je naslov romana srbskega pisatelja Borisa Stankovića, ki ga je prevedel v italijansko prof. Umberto Urbani, kot smo pred kratkim poročali v našem listu.

O tem delu prinaša kratko oceno

no «Il Resto del Carlino» od 7. t. m., iz katere posnemamo: «To je prvi jugoslovanski roman, ki je preveden na italijanski jezik, in zasluži pozornost toliko radi svoje psihološke važnosti kolikor tudi radi svoje umetniško-književne vrednosti. Gre za odisejo ženske, po katere žilah se pretaka kri, ki je radi križanja turško-grško-slovaškega plemena postala nečista, kar je usodepolno za njeno pokolenje, predvsem pa za njo samo. Pisatelju, ki je nedavno umrl, se priznava v njegovi domovini, da je najverjetneje opisovalec mnogostavne balkanske duše in še posebej stare Srbije. In v tej njegovi knjigi se v resnici uveljavlja primitivna izrazna sila ki je prijetna. Dasi je križanje pripovedovanje prosto estetičnih preciozizmov in razblinjenosti, zna predstavlja ti dejstva ne samo v popolnih barvah okolja, temveč, kar je važnejše, tudi v najskrivnejših duševnih barvah junakov povesti.»

List zaključuje svojo oceno z ugotovitvijo, da uvaža Stankovića italijano s tem delom v popolnoma nov svet ter jim odkriva vse dobre in slabe lastnosti svojega plemena.

ŽITNI TRG

Inozemska pšenica je na italijanskem trgu zelo mala. Mlini se zanjo ne zanimajo in sprito tega nadežuje v ceni od dne do dne. Danes bi argentinsko blago notiralo franko vagon Trst L 134. Domača pšenica je čvrsta. Ponudbo s strani poljedelcev so, čeprav stojimo v sredi žetve, zelo majhne. Ardito je v par dneh napredoval od 121 na 123 franko vagon okoliča Trevisa. Ponudba za dobavo v juliju do 15. avgusta se giblje na bazi L 126—127 franko vagon gornjebenčanska postaja. Koruzni trg je v tem tednu zelo čvrst. Blago, ki je pritiskalo na ceno, se je razprodatlo. Spekulacija se začela ponovno pojavljati na trgu in potiskati ceno navzgor. V prihodnje govore vesti o suši, ki prihajajo iz Rumunije in Jugoslavije, in nekaj večje potrebe konsuma. Za laplatsko koruzo iz najbližjih parnikov se zahteva L 98—100. Dobava v avgustu in septembru stane L 93—94. Povpraševanje po debelih otrobih je neznatno in zato jih je mogoče dobiti po znatno nižjih cenah. Drobni otrobi so čvrsti. Oves je v ceni neizpremenjen. Riž stane L 180—185 franko postaja Trst. Koruzni zrnob pri odjemu celega vagona L 128 franko furlanska postaja.

Iz tržaškega življenja

Smrtna nesreča železničarja

Včeraj popoldne se je dogodila na postaji pri Sv. Andreju grozna nesreča, pri kateri je izgubil življenje 37-letni železničar Josip Fiandica, stanujoč v ulici Madonna št. 44. Fiandica je okoli 16. ure razmikal na postaji železniške vozove, ki jih je od časa do časa, kakor je pač bila potreba, odpenjal ali pripenjal k lokomotivi. Kmalu po 16. uri je lokomotiva spet privlekla na tir več vozov, ki bi jih Fiandica moral priklopiti k drugi skupini vozov. Ko je hotel s tem namenom stopiti med vozove, mu je noga obtičala v žlebu kretnice, pri kateri je stal, in pri tem padel na tir, po katerem so se premikali vozovi. Na nesrečo so bili vozovi že čisto blizu, zato se nesrečni mož ni utegnil dvigniti; v naslednjem trenutku je prišel pod kolesa, ki so ga grozno razmesarila; prerezala so ga na dvoje od glave do nog. Nesrečo so zapanili drugi železničarji, zaposleni tam v bližini, ki so naglo prihiteli k nesrečnemu tovarišu, da bi mu pomagali. Na lice mesta je bil takoj poklican zdravnik rešilne postaje, ki pa seveda ni mogel storiti drugega kot ugotoviti, da je nesrečni železničarji, zaposleni tam v bližini, ki je ugotovila dejansko stanje. Nato je bilo truplo pripeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Nesreča motociklista

Zobotehnik Gastone Ridi, stanujoč na trgu Borsa št. 2, je hotel včeraj predpoldne preizkusiti motocikel, ki ga je kupil te dni. S tem namenom je je mahnil ž njim proti Katinari. Vozil je precej naglo, menda baš radi tega se je poizkušnja jako slabo obnesla. V bližini Lovca se je namreč motorno kolo prevrnilo in mladenič je zletel v jarek kraj ceste, kjer je obležal težko poškodovan; pobil se je po glavi po desni rami in si zlomil desno nogo v gležnju. Čez nekaj časa ga je našel in pobral neki avtomobilist, ki je privozil s svojim avtomobilom ondot mimo. Prepeljal ga je v mestno bolnišnico, kjer se bo moral Ridi zdraviti najmanj mesec dni.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Nov prefekturni komisar v Renčah

Goriški prefekt je imenoval za novega prefekturnega komisarja v Renčah cav. Humberta Castagnoli-ja, prefekturnega uradnika. Dosedanji renški prefekturni komisar je bil g. Moretto. Pred njim pa, kot je znano — Graziani.

Seznami prispevkov za vzdrževanje cest

Na goriškem občinskem uradu je od danes naprej pa do 19. t. m. (8 dni) postavljen na vpogled seznam pokrajinskih prispevkov za vzdrževanje cest za leto 1927 (kr. odlok (8. nov. 1923 št. 2538).

Izterjatev se bo izvršila po občinskem davčnem izterjavalcu in sicer v dveh obrokih, izmed katerih zapade prvi 10. avgusta, drugi pa 10. decembra 1928. Do tedaj so obvezni plačati označene prispevke vsi oni, ki so s tem cestnim davkom obdavčeni.

Zainteresirani se za eventualne pritožbe lahko obrnejo do prefekta in sicer najkasneje mesec dni po zadnjem dnevu objave omenjenega seznama.

Zanimiva statistika

Na željo osrednjega statističnega urada v Rimu, je goriška občina napravila statistiko vseh družin goriške občine s številnimi otroci. V naslednjem podajemo to statistiko, ki je zelo zanimiva in kaže, da vse bolj raste prebivalstvo v neposredni goriški okolici kot pa v mestu samem. V celi goriški občini (ki obsega tudi vseh pet priključenih občin: Solkan, Podgora, Standerž, Ločnik in Šempeter) je 1615 družin s številnimi otroci. In sicer 481 družin s po 7 otrok vsaka, 385 družin s po 8 otrok, 315 družin s po 9 otrok; 174 družin s po 10 otrok; 116 družin s po 11 otrok; 70 družin s po 12 otrok in 21 družin s po 13 otrok; 24 družin s po 14 otrok in 21 družin s po 15 otrok. — Ako sedaj razdelimo Goriško občino na dva dela — in sicer na okolice in na bivšo mestno občino Gorico, vidimo, po statistiki, da je v petih priključenih občinah 820 družin s številnimi otroci, dočim jih je v bivši goriški mestni občini le 795, kljub temu, da ta šteje dve tretjini prebivalstva celokupne nove združene občine. Iz tega razvidimo, da se prebivalstvo v goriški najbližji okolici, kjer prebivajo po večini Slovenci — v večji meri mnoči kot v mestu samem.

Velik požar na Sv. Mihaelu nad Rubijami

V torek popoldne okrog ene se je vnel na znanem hribu Sv. Mihaela nad Rubijami velik požar.

ki je radi suhe, od suhe prepečene trave in še tam pokošenega sena zavzel takoj velikansko razsežnost in se razširil prav do ceste, ki vodi iz Zagrada proti Sv. Martinu. Ker je požar grozil z nevarnostjo, so bili alarmirani vojniki 11. bersaljskega polka iz Gradišnice in 17. pešpolka. Prihiti so na kraj nesreče in pričeli z gašenjem. Toda šele po sedmih urah se je posrečilo pogasiti, oziroma omejiti ogenj, ki je — kot se površno računa — povzročil nad 200.000 lir škodo.

Možgane si je pretresel

12-letni deček Ludvik Makuc, stanujoč v ulici Camposanto je tako nesrečno padel s kake 4 m visokega hleva, da se je nevarno pobil po čelu in si bržkone pretresel možgane. Prepeljan je bil v goriško bolnišnico, kjer se sedaj zdravi.

Silovitost vipavske burje, ki prevrne voz in rani enega delavca

Te dni je po Vipavski dolini — zlasti po severni — neprestano pihala burja in še bolj pospeševala že itak dovolj veliko sušo. Po nekaterih krajih, in sicer ravno v bližini Dobrada pri Sentvidu je burja še posebno močna. In tako je bilo tudi v ponedeljek jutraj, kot nam je pravil Jožef Bizjak, star 53 let iz Vipave št. 203, ki se zdravi v goriški bolnici usmiljenih bratov. Ko se je namreč okrog 6. ure jutraj, kot dninar pri nekdanjem vipavskem županu J. Petroviču, vozil na vozno polnem pšenice, katero so peljali mlati na Dobrad, se je voz v bližini mostička, ki vodi čez Mostičnik deloma radi burje, deloma radi slabe poti prevrnil in z njim vred je padel ob trda, suha tla tudi Jožef Bizjak. Odnesla ga je še kake štiri metre proč od voza. Pri padcu si je Bizjak zlomil in skoro zdrobil desno nogo v stegnu. Celo pol-druugo uro je moral čakati na pomoč, predno so poklicali vipavskega zdravnika g. S. Pavlica, ki je Bizjaka s svojim avtomobilom odpeljal v goriško bolnišnico.

Pade s hleva in si zlomil hrbtenico

Iz Sv. Križa pri Ajdovščini so pripeljali včeraj 17-letno mladenco Marjoto Čibej iz Dol-Otlice, ki služi v Križu. Padla je s hleva in si zlomila hrbtenico. V torek popoldne so jo zdravniki operirali. Nahaja se v zelo nevarnem stanju.

Kolo mu je šlo čez nogo

Petletnemu Marcelu Bostijan-čiču, ki stanuje v Goriči ulica Castello 32, je šlo kolo čez desno nogo in mu je precej poškodovalo. Prepeljan je bil v bolnišnico.

Izpred sodišča

Kolon in pa gospod

Visok in močan kmet je prišel v torek na zatožno klop, da bi se zagovarjal pred goriškimi sodniki. Veliki in okorni čevlji, umazani od zemlje, žuljave roke, zagorel obraz, katerega barva spominja na briško zemljo, umazan, pošvedran in s črnimi trakom opasan slammik — vse to ti prikaže pred oči pravega briškega kolona. In Franc Korenčič iz Kožbane je tudi resnično kolon na posestvu dr. Della Vedova iz Vidma, ki ima svojo zemljo v Kožbani. Še prednoga začne predsednik izpraševati, prične Korenčič tožiti o svojih bolni ženi in o revščini, ki vlada doma v kolonski bajti. Obtožnica ga obtožuje, da je v času od oktobra do decembra lanskega leta in od januarja do februarja t. l. sekal drva v gozdu svojega gospodarja Della Vedova in jih prodal ter si nato pridržal tudi ostalo drugo polovico izkupnine, ki bi jo bil po kolonski pogodbi moral dati svojemu gospodarju.

Korenčič zatrjuje, da je nedolžen. Brez dovoljenja svojega gospodarja ni nikoli sekal drv v njegovem gozdu, tem manj da bi jih prodal. Sam pa si je s svojimi prihranki kupil kos gozda, ki je njegova prava last — in od tam je vozil drva na trg. Oni «ovadu» pa, ki je njegovemu gospodarju šel ovaditi, da seka v njegovem gozdu, je to storil radi tega, ker se ona dva radi politike ne moreta videti. On je fašist, Jurij Korenčič, ki da je nalagal gospodarja, pa je komunist.

Predsednik pokliče dr. Della Vedovo, gospodarja posestva, ki ga obdeluje kolon Korenčič. Della Vedova pride s palčko v rokah in je zelo fino oblečen. Ker ima pokvarjeno nogo, hodi nekoliko skvarjeno. Govori nervozno, kot bi se mu prav nič ne ljubilo imeti podobne sitnosti pred sodniki. Pove, da dela pri njem kolon Korenčič. Od gozda, ki ga je sekal, kot je on zvedel od Jurija Korenčiča, bi moral kolon polovico izkupitve izročiti njemu in ga prinesiti v Krmin, kjer priča sedaj stanuje. Ker pa tega ni storil, mu je priča prepovedal sekati, kolon pa ni ubogal in je sekal naprej. Zato ga toži.

Jurij Korenčič, ki je obtoženca ovadil in ki pravi, da je z obtožencem v sorodu in je sedaj pri dr. Della Vedova za nekakega paznika, potrdi, kar stoji v obtožnici. Sam je videl obtoženca, kako je vozil drva na trg. Ve tudi, da ima Franc Korenčič tudi svoj gozd, toda videl ga je, da je sekal tudi v gospodarjevem.

Brigadir Castelli pravi, da se mu je kolon nekoč izrazil, da četudi bi sekal v gospodarjevem, bi to delal iz gole potrebe, ker ima tako bedo doma, ženo bolno, in pa ker ga gospodar slabo plača.

Pri izpraševanju se tudi dožene, da je Della Vedove zelo bogat.

Ker prosi Korenčič sodnike, naj bi se zaslusile še tri priče — in ker se zdi sodišču ta predlog popolnoma umesten, odgodi obravnavo na 23. t. m.

RIHEMPEK

Pri kresu se je ponešrečil

Preteklo sredo zvečer so Rihemberžani zanetili kres. Ob taki priliki pa je navada, da se mladeniči in mladenke — zlasti prvi se radi postavljajo in tekmujejo drug z drugim — zabavajo s tem, da skačejo čez kres. Tako je bilo tudi v Rihemberku tisti večer. Skakanju ni bilo ne konca ne kraja. Eden — in sicer Izidor Krševani, star 18 let iz Rihemberka, pa je imel tišči večer smolo. Ko je nameraval skočiti čez ogenj — je bodisi da se je premalo zaletel, bodisi da se mu je spodrsnilo — zletel naravnost na sredo ognja. Sicer je imel dovolj prisotnosti duha, da je spretno skočil zopet ven, vendar jo je izkupil. Močno se je opeklo po glavi, po prsih in po rokah. Iskati je moral zdravniške pomoči v goriški bolnišnici usmiljenih bratov, kjer se tudi sedaj še zdravi.

ŠTEVERJAN

Smrtna kosa

V ponedeljek zvečer, dne 9. t. m. je umrl tukajšnji posestnik in bivši večletni (podžupan Anton Klanjšček. Pokojnik je bil star 66 let. Bil je zaveden in priden mož. Naj uživa zaslužno plačilo!

BILJE

Besednjakinja deklica vstopila v Vipavo

Komaj smo včeraj beležili prvo žrtv pri letošnjem kopanju v Soči. Še moramo sporočiti novosti. Najbolj žalostna vest o tragični smrti šestnajstletne deklice Izabele Cukova, ki se je šla včeraj popoldne okrog dveh z neko svojo prijateljico kopati v Vipavo. Kopalca se je pod jezom v bližini mlina, kjer je voda precej globoka, ker je tam dno reke polno vejic ali manjših udrin. Po navadi se tam kopljajo le moški, ki so večji v plavanju. Izabela Cuk, ki je znala le male plavati, je po nepravilnosti zabredla v eno izmed globokih udrin ter si ni mogla več pomagati na plitvino. Iginila je pod vodo.

Ker ravno tisti čas ni bilo na omejenem kraju drugih kopalcev, njena prijateljica pa se je prestrašila in zbežala klicati na pomoč, so šele na obupno kričanje potapljajoče se pritikle na kraj nesreče neke ženske, ki so tam v bližini prale. Neki 15-letni deček pa je pogumno skočil v vodo, da bi deklico, ki je medtem že v vodi izgubila, poiskal. Nekdo je med tem skočil po zdravniku. Ka pa je ta prišel, so Izabelo že mrtvo izvlekli iz vode. O nesreči so bili obveščeni takoj joržniki, ki so čuvali truplo, dokler ni prišla ogledovalna komisija.

Pokojnica je bila zelo mirna in tiha mladenka, ki je prišla s svojim očetom in brati šele pred kratkim iz Jugoslavije. Matere ni imela več.

Zadnjič smo priobčili neki dopis iz Bilj, v katerem je naš dopisnik opozarjal stariše naj pazijo na svoje otroke, ker skoro vsako leto zahteva Vipava svoje žrtve. In tudi sedaj nam je ta nesreča dokazala, kako upravičene so bile besede omenjenega dopisnika.

MEDANA

Zlata poroka v rojstni hiši pesnika dr. Alojzija Gradnika

V soboto, dne 14. t. m. b. v Medani — v rojstni hiši pesnika naših lepih Brd dr. Alojzija Gradnika — vesel in svečan dan. Praznovala bosta zlato poroko njegova roditelja Jožek in Lucija Gradnik. Slavljenca, ki sta dočkala slavnostni jubilej, sta vzgojila tri hčerke in pet krepkih sinov, ki so vsi dosegli lepe socialne položaje. Največja zasluga jubilejnikov pa je, da sta dala slovenskemu narodu pesniško osebnost, kot je Alojzij Gradnik, opevovalec lepote briških vasi, briškega solca, oni, ki je za Simonom ubral najslajšo posem naše zemlje. — Krepki sinovi, na katere lahko s ponosom gledata jubilejnika na dan svoje zlato poroke, so Rajmundo, šolski voditelj na Bledu, prejšnji vođa v Kozani, pesnik Alojz, sodni svetnik v Ljubljani, Pepi, bivši župan v Medani, sedaj posestnik na domu, Mirko, častnik, in Lovrenc, trgovec.

Jubilejnik Jožek Gradnik je ob pričetku vojne bil radi svoje zavodnosti preganjan od avstrijskih oblasti, ki so v njegovi hiši napravile več preiskav.

Gradniki so se naselili v Brda Tolminskega, kjer pa je njih rod že izumrl. Ostala je le še družina Gradnik v Medani, korenina nekdanje zgodovinske znanega debla Gradnikov, ki je poglata tako plodonosen rod ravno v sodanjih dneh.

Obena zakonca, ki praznujeta v soboto zlato poroko, naša najprisernejše častitke. Bog ju ohrani še dolgo vrsto let.

ŠENTVIŠKA GORA

Naše mlekarne.

Kot povsod po Tolminskem je tudi na naši planoti mlekarstvo precej razvito in živinoreja izmed glavnih virov dohodkov. Naša planota šteje 7 vasi, izmed katerih ima vsaka svojo mlekarico. Na Gori je ena, v 10

minut oddaljenem Dabru druga, četrta ure dalja, v Polju peto ena, še četrta ure dalja, na Praprotnem še ena itd. Praprotci in Poljanci so ga pred kratkim izdelovali skupno. Nato so sklenili, sidiati si mlekarico, ki je bila prej namenjena v privatnih prostorih. In to je Poljane ločilo od Praprotcev in napravili so si svojo mlekarico. Na prostoru torej, kjer je od vasi na enem koncu do vasi na drugem komaj pol ure peš hoje, imamo kar 4 mlekarice. Bog va, ali smo res tako bogati ali smo le tako zaostali, da si privoščimo take stvari, ki gotovo niso znak zdravja razuma. To štiri mlekarice na takem majhnem prostoru so si napravili druga drugi. Ali bi ne bilo mnogo boljše za skupno gospodarstvo, da bi mesto teh štirih imeli eno samo. Toda je tako, da neče en eden in ne drugi odnehati. Vsa večje na svojo stran, na svojo plat. Pa če bi obratno vsak maslo pustil? Ali res ni mar go gospodarjem skupno sadružno delo? Ali ni najvažnejše pri stvari gospodarstvi dobrobit domačije?

Važna so ta vprašanja, zlasti za naše omejenke mlekarne. Saj bi se samogile združiti vse štiri in bi izbrale primerni prostor nekako v sredini med vsemi štirimi vasi in mlekarico bi lahko postavili lepo in s skupnim sodelovanjem. Tako pa se bo ta stvar gotovo vlekla iz roda v rod in prepričali se bodo pozneje kdaj še otroci radi grehov očetov, ker gotovo je, da pri tem, kot je danes urejeno, ne bomo mogli v bodočnosti ostati in skrb sama, sila gospodarstva življenja nas bo vse nujno vedla od takega kosanja moči in dela v skupnosti in od takega lukursnega gospodarstva k realnejšemu. In čemu bi gospodarji, očetje, danes ne pomislili, kolike važnosti in dobrote bi bilo za bodoče rodove, če bi že danes odločili njim v prid. Otroci bi se s hvalečnostjo spominjali onih, ki so že tako urejili, da je bilo prav. Tako jih bodo morda pa sodili. Saj ne živimo samo danes, v vsakem se kali bodočih rodov. Zanje skrbimo.

IZ IDRIJSKE DOLINE

Cesta, ki se vije po naši dolini od Sv. Lucije do Idrije in dalje preko Godoviča v Logatec je radi raznih povodnj v poslednjih letih zelo trpela in bila v silno slabem stanju. Ponekod se je bilo resno bati, da se sesuje v vodi ob najmanjšem njenem narastu.

Zdaj je ta cesta v vsej svoji dolžini v popravilu. Vseposod sežejo ostre ovinkne, delajo obrambne zidove, dvigajo nizke lege in postavljajo nove mostove. Na Zelino, kjer se odcepi pot v Cerčno, bo zdaj nov most. Prejšnjega je dvakrat odneslo in zdaj služi za prevoz le provizorično narejen lesen most. Novi pa ne bo na starem mestu, pač pa pojde kar naravnost iz enega ovinka v drugega, tako da odpade tista klobasasta vijuga, ki je prej šla mimo gostilne Tončka Vončina.

Most bo gotovo zelo drag, toda bi je potreben. Neko podobno klobaso bodo odrezali tudi onstran Zelina, v ozki grapi, kjer je neka žaga. Priznava potrebno je bilo tudi to, zakaj Bog ne da, da bi se v onem delu ceste srečala dva avta. Ne mogla bi drug mimo drugega.

Tudi v Sp. Idriji bodo kmalu začeli delati nov most, ki je zelo potreben. Tudi tu bo cesta dobila čisto drugačno lice. Cesta na upravo je kupila od konsumnega društva star magazin, Bosna imenovan. Tega bodo podrl in cesta pojde poševno čez strugo Idrije na nasprotni

strani konsumne prodajalne, kot je šla prej.

Skozi Sp. Idrijo teče tudi potek, Peklenska grapa imenovana. Ta izvira v Pečnikskih mahih in teče po silno strmih pobočju navzdol. Ze ime potoka znači njegovo lastnost. In res je ob povodnji l. 1926. silno razsajal. Zasul je več stavb prav do strehe, druge zopet je raztrgal itd. Tudi je ta potok tedaj zahteval človeške žrtve, ki jih k sreči druge ni bilo. Temu potoku bodo zdaj skopali novo podzemsko strugo, tako da sploh ne bo tekel skozi vas, ampak bo precej nad vasjo zlezal v zemljo in se izlival v Idrijo nasproti kavarni.

Nekateri so rekli, da bo Idrija dobila po končanih popravilih novo cesto. In bo res. Sicer je pa tudi bilo že zadnji čas, da se je začelo s tem delom. Upoštevati moramo, da bi cesta v takem stanju, kot je letos bila, težko prestala brez nevarnosti jesensko deževje in zimo. Idrija pa ima po zimi le eno prometno pot na razpolago in to je ta cesta, ker ona čez Godovič, Črni vrh in Črnovrško Goro je pozimi nametana in neuporabna za promet. Idrija pa uvozi in izvozi vse le z avti in vozovi, a s temi dandanes bolj redko. In tega prometa je precej. Zato cesta mnogo trpi in potrebuje pogostih popravil in skrbnega nadzorovanja.

Reška pokrajina

Bistrica

Državna cesta skozi naš trg (Reka-Trst in Postojna) je izredno prometna. To neprestano gibanje vozil čutimo posebno v teh vročih dneh: neznozen prah bel obcestne hiše in če narediš le par korakov po tej cesti, si bel. Da je prah tudi zdravju posebno škodljiv, je vsakomur znano. Kje so večje zalege bolezni? Saj se vendar vsa nesnaga nabira ravno v prahu in smeteh. Trpimo torej dvojno škodo: gospodarsko in zdravstveno. Posebno zadnja zasluži izredno pažnjo. In vendar se je čuditi, da se živ krst ne zgane in skuša to preprečiti. Ob cesti so sodnija, kavarna, restavracije, lekarna, zdravnik, obč. urad i. t. d. Občini bi moral cestu parkrat na dan poskrbeti ali vsaj preprečiti brezobzirno vožnjo. Redek je avto, ki upošteva okolščine in vozi počasi; večina jih ravno skozi Bistrico in Trstno tekmuje, tako da smo v večni nevarnosti. Sicer zaznamujemo vsakotoliko kako nesrečo. Ravno včeraj bi bil skoraj smrtel slučaj: trečila sta kamion in luskusni avto in prvi je drugega zelo pokvaril. Sofer — Bajc lastnik avta je bil k sreči le malo ranjen na obrazu. Vsi smo imenja, da je že skrajno potrebno narediti temu konec.

TRNOVO

Tudi letos je bila v zavodu šolska razstava. Vsi razredi — od 1.—8. so razstavili ročna dela praktičnega karakta tudi zgolj estetičnega značaja. Nekateri kompozicije so nas presenetile in to bodisi po zamisleku, kakor radi tehnike. Pogrešali smo narodne motive. Tudi nekaj slik so izločili višji razredi in nekaj del kaže talente. Pogrešali pa smo spise, računske in geometrične izdelke, ki nai bi pokazali, da zavod zelo upošteva in razumeva tudi to učno snov. Saj smo iz vseh del razbrali red, natančnost, delavnost in vestnost, to je one lastnosti, ki naj bi prodirle v naše dome.

Čuismo, da bosta prihodnje šol. leto oba tečaja: trgovski in gospodinjski. Starišem moramo le pri-

poročati, da se pravočasno zanimajo za vpis in skrbijo za izobrazbo svojih hčerk. Za oba tečaja so jako dobre, specializirane učne moči, ki delajo pouk z vso vmeno. Matere naj bi poskrbele, da se hčerke izuče v gospodinjstvu, kar je dan na dan bolj potrebno.

Gospodarstvo

Mlečni izdelki na svetovnem trgu

Velik je promet z mlečnimi izdelki na svetovnem trgu in znaša tretjino žitnega prometa. Njegova količina niha med 1000 in 1100 milijoni kg na leto.

Na svetovnem trgu masla zavzema mala Danska, ki ima dva milijona in pol prebivalcev, prvo mesto. Lansko leto je izvozila 143 milijonov kg masla, približno tretjino vse količine masla na svetovnem trgu. Na Angleško gre danskega masla šestdeset odstotkov, v Nemčijo trideset in povsod doseže najvišje cene. Kakovost in trpežnost danskega masla sta neprekosljivi. Čeprav so Zedinjene države Severne Amerike glede mlekarstva na precej visoki stopnji, se dobi v vseh večjih in znamenitejših mestih dansko maslo. Hud tekme danskemu maslu je postalo maslo iz Nove Zelandije, ki šteje en milijon in sedem sto tisoč prebivalcev in ki postavi že sedemdeset odstotkov masla (74 milijonov kg) na svetovni trg. Ugodno podnebje pospešuje raščo trave in živinorejo v izredni meri. Pod tamšnjim milim podnebjem so hlevi prav za prav nepotrební, mleko se pridobiva radi tega čisto in doseže se dobra kakovost mlečnih izdelkov. Tudi v izdelovanju sira napreduje Nova Zelandija in izpodirva vedno bolj Kanado z angleškega trga.

Važna proizvajalka masla na svetovnem trgu je Holandska. Ona krije le enajst odstotkov potrebe masla in njeno uvalo je nekoliko ceneje od danskega. Omembe vredne napredke sta napravili z energično povzdigo mlekarstva Finska in Letška. Po kakovosti se približuje finksko maslo že danskemu in švedskemu maslu in finski Emmentalec sicer po okusu še ne dosega švicarskega Emmentaleca, v obliki mu je pa silno podoben in pridobiva na svetovnem trgu vedno večji ugled. Izredno in enakomerno kakovost masla teh dežel štiti državna varnostna znamka. Brez te znamke ne gre niti najmanjša količina masla v inozemstvo.

Kar se tiče sira nastopajo na svetovnem trgu posamezne dežele s svojimi značilnimi vrstami, ki so postale že svetovne vrste. Po vsem svetu se zauživa holandski sir (eidamski imenovan) in Holandska stoji v tem pogledu na prvem mestu, ker krije tretjino tržne potrebe. Emmentalski sir ni tako razširjen kakor je holandski in Švica pridela sira komaj tretji del holandske količine. V Angliji in Ameriki prevladuje nekoliko kiselnat cheddarski sir, ki ga dobavlja v velikih količinah Nova Zelandija (76 milijonov kg).

Po vsem svetu je razširjen fini francoski mehki sir (camembert in roquefort), ki pa ne nastopa v velikih množinah, ker se na sploh izdelujejo mehki siri v manjši količini kakor pa trši siri. Italija izvažata parmezanski sir in gorgonzolo, ki sta se oba

že po vsem svetu udomačila. Tudi za sir je Anglija glavno tržišče, ker uporabi približno dva in petdeset odstotkov sira, ki pride na svetovni trg.

Tudi od izvažanih mlečnih konserv (kondenziranega in suhega mleka) gre več ko ena tretjina (sedem in trideset odstotkov) na Angleško, druga količina se uporablja v tropskih krajih. V izvozu mlečnih konserv stoji na prvem mestu Nizozemska, tej sledi Zedinjene države Severne Amerike, Švica, Danska in Norveška.

Po poročilu mednarodnega gospodarskega zavoda v Rimu je zaostal izvoz sira iz Italije v leto 1927. že za malenkost za izvozom sira iz Švice. Medtem ko je ta izvozila štiri in trideset milijonov kilogramov sira, je dosegla Italija skoraj dva in trideset milijonov (točneje 31,8) kilogramov.

Zakladi v globlinah

Angleži se trudijo, da dvignejo nemške bojne ladje, ki so jih bili pri Scapa-Flowu potopili. Razumljiv je njihov napor, saj predstavljajo ladje kot take že velikansko vrednost. Po drugi strani pa gre tudi za tovar na ladjah.

Pri Göteborgu na Švedskem pred izlivom reke Götälve v morje se je potopila pred nekaj stoletji ladja, ko se je vračala iz Vzhodne Azije. Pred leti so poskusili potapljači rešiti pogreznjeno blago; dragocen kitajski porcelan so prinesli iz morske globline. Kar so dvignili, je sedaj razstavljeno v göteborgskem muzeju. Prav tako poskušajo dvigniti potapljači tovar ladje, ki se je potopila še v rimski dobi pri Mahediji ob afriški severni obali in na kateri so se nahajale najrazličnejše umetnine.

Skoraj gotovo najdragocenejšo vsebino iz stare dobe pokrivajo vode nemškega jezera. Nemi je malo jezerc v žrelu ugaslega ognjenika v alpskih gorah južnovzhodno od Rima. Na tem romantičnem jezercu je pozabljal rimski cesar Tiberius, ki je vladal od l. 14. do 37. po Kr. rojstvu, v družbi dam in dvorjanikov svoje vladarske in druge skrbi. Imel je v ta namen na jezcu dve ladji, opremljeni z vsem razkošjem, ki je z njim razpolagal kot rimski vladar, in to razkošje je bilo prvovrstno. Obe ladji sta se pozneje v nekem viharju potopili; mesto, kjer se je to zgodilo, ni nikdar prišlo v pozabnost. Umljivo je, da se je vedno znova poskusilo, dvigniti ta dragoceni plen jezerskih valov. Nekateri poskusi so se popolnoma ponesrečili, pri drugih je uspelo dvigniti različne umetnine in mojstrovine iz ladje, dragocene dele antičnih kiparskih in bronastih del, ki ustvarjajo komaj prave pojme o krastoti, počivajoči na jezerskem dnu in ki vedno spodbujajo ljudi k novim naporom.

Ze l. 1447. si je Italijan Battista Alberti, arhitekt prosulega Sigismonda Malatesta, začrtal,

(Dalje na IV. strani)

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDCI in za OKREVANJE

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

Nada Presl
Alojz Urbančič

poročena

Postojna Bač
11. julija 1928.

MALI OGLASI

VINO ISTRSKO najboljša vrste, pristnost z jamčena, dobite založniki in gostilničarji v vsaki množini: Istrski teran, burgundec, pinot in belo malvazijo. Najnižje cene. Vsaka pošiljatev se izvrši takoj. Naslov: Nikola Draghićchio - Parenzo. 692

SOBA meblirana, se odda pri mali družini. Via Galilei 14, vrata 11. 745

PRODAJ za nizko ceno malo hišico z 8700 kvadr. metr. zemljišča pri Sv. Ivanu, vinograd, sadno drevje in gozd, polnoma v zavetju, radi tega zelo ugodno za vrtnarstvo in vinograde. Naslov pri tržaškem upravnistvu »Edinosti«. 742

BRIVSKI vajenec se sprejme takoj. Princ, Bovec. 743

BRIVSKEGA pomočnika sprejme takoj. Kolakovič, salon, Idrija. 746

BABICA diplomirana, sprejema noseče. Hladis, Madonnina 10, II. 749

BABICA Emerschitz - Šbaizer, diplomirana, sprejema noseče, moderna oprema, zdravniška pomoč, dnevna hranika, na l. 25, Via Farneto 10 (Ginnastica, padaljšana), lastna vila, telefon 20-64. 308

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 22. 322

FALCERI LUIGI
ZALOGA POHIŠTVA

Trst, Via Fonderia 10 (okladnice) in 12, I. nadst.

Poročne sobe, orehove, bukovne, topolove kostanjeve, mahagonijevke itd. Lakirano kuhinjsko pohištvo z mramorjem ali brez tega. Zimnice z žimo ali volno. — Vzemti od L. 60.— naprej. 504

Prodajajo se tudi p'samezni kosi.

— Najnižje cene v Trstu. —

SANTE BUSOLINI — GORICA

Apnenice v Solkanu. — Uprava v Gorici

Apnenice, ki delujejo noč in dan, se nahajajo ob cesti, ki pelje iz Solkana v Plave. Njihovo apno je mastno, kakor izhaja iz analize goristiške kmetijske kemičnega poskuševališča od 13. aprila 1926, št. 701, in vsebuje skoraj sam kalcijev oksid (96,50%). Apno je prvovrstno čisto, dobro kuhano, se da hraniti in pripravno za katerokoli rabo. Prodaja se tudi ostanek (spurgo), ki je dober za zidove in kot gnojilo. Pri cenah je (639) konkurenca izključena.

Za domače čiščenje
priporočamo

SIDOL najboljšo čistilo za kovine.

SIRAX neprekosljivo čistilni prašek za aluminij, baker in emajl.

CEREOL vosek za podo, linoleum, pohištvo.

LODIS naša izborna krema za čevlje, (v lončkih z avtomatičnim zapiralom.)

Izdelovatelji: SIDOL-COMPANY TRST (370)

P O D L I S T E K

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina

(137)

Roman v štirih delih
Iz ruštine prevedel L. V.

V poslednjem času se je grofov značaj sploh obrnil na slabše. Malenkostne zahrbtnje spletke in prikrita sovražnost, na katere je naletal v družbi, so žalele njegovo samoljubje ter ga spravile z odkrite, premočrtne in mirne poti. Vkljub vsem prizadevanjem, da bi ostal miren in se obvladal, ga je notranja nevolja neprestano vznemirjala. Napram znancom je kazal hladno ravnotežje, toda na ženo se je jezil.

— Ona je bila vzrok vsem neprijetnostim, katerim bi se bila lahko izognila, — je pomislil. — Če bi se bila Milica iskreno potrudila živjeti se v nov položaj in nove nazore, namesto da se je ponašala s svojo ljubeznijo do domovine, ki ni bila več njena, ne bi bilo prišlo do tega.

Takšen je bil položaj mesec dni po Ludolfovem dejanju, ko je nepričakovana okolnost izpolnila Miličino željo. Prejela je od Matilde Ferdinandovno pismo, v katerem je obvestila, da je bil Mihail Petrovič še vedno bolan po influenci, ter da jo želi videti. Generalu na ljubo sta baron Leopold in njegova žena pozabila na to, kar je Milica napravila, ter jo vabila v Dembovko za nekaj tednov, upajoč, da bo grof ustregel želji bolnega starca ter se odzval vabilu.

To pismo je bilo Berenklavu silno neprijetno. Vkljub vsej nevolji je bil preveč zaljubljen v ženo,

da bi se mirno ločil od nje za nekaj tednov. Ko je pa stvar dobro premislil, je prišel do zaključka, da bi ugnel Miličina odstopnost napraviti konec raznim neprijetnim govoricam; po preteku svojega dopusta pa se je itak nameraval preseliti v Berlin ali v kako drugo večje mesto. Uvažujoč to okolnost in po tehtnem premisleku je končno privolil v ženin obtoht ter sklenil, da pride sam ponjo čez poldrugi mesec, nakar odpotujeta skupno v Turovo.

Milica je bila vsa iz sebe od sreče, naglo je začela pripravljati prtljago s pomočjo Dunje in Marte Sidorovne, katere je nameravala vzeti s seboj. Tri dni pozneje je potrti in zamišljeni Berenklav spremljal ženo na postajo, a očitna Miličina radost mu je težila srce. Poslednje dni ga je minila nevolja, mučno mu je bilo misliti na ločitev in postal je z ženo tako ljubeznen, kakor je bil prvi dni po poroki; toda Milica je že preveč utrpela, da bi mogla ceniti možovo izpremembo. Krenila in vsa okolica pa sta se ji tako priskutiti, da je vsako drugo čuvstvo utonilo v vroči želji, čimprej oditi iz tega zoprnega mesta.

VIII.

V Dembovki so grofici sprejeli brez nikake sovražnosti, a general se je je tako razveselil, da je bila Milica ginjena ter pozabila celo na to, da je smatrala deda odgovornega za njeno nesrečo možitev.

Mihail Petrovič se je zelo izpremenil in zadnja bolezen ga je zelo potrla. Bil je blede, sključen in slab, težko je hodil, opirajoč se ob bergle, samozadovoljnost in veselje do življenja sta ga minila, bil je zlovoljen in le prihod vnukinje ga je nekoliko raztresel. Tudi baron Leopold je bil videti slab in izgubil se je Miličini družbi s tako

vmeno, s kakršno jo je Mihail Petrovič iskal. Samo generala in baronesa sta se neznatno izpremenili, zdaj pa sta bili dobre volje zaradi Meline možnosti.

Prve dneve po Miličinem prihodu je šlo vse gladko. Na dedovo vprašanje, če je srečna v zakonu, se je Milica izognila direktnemu odgovoru, rekoč, da je grof zelo dober z njo, sicer pa da se je težko privaditi v deželi, kjer je družba tako različna od one, v kateri se je rodila in dorastala; tudi do generalke in baronese je bila zdržna. Razgovor glede Kiti se je zaključil s popolno spravjo; ko je pa Milica izjavila, da bo skrbela za Derevnine, je celo upala, da bodo odpustili nepokorni hčerki.

Tako sta mirno prešla dva tedna, in tedaj bi se bilo splošno soglasje skoraj porušilo. Nekot po kavi je pogovor zopet nanesel na Miličino življenje v inozemstvu in Mihail Petrovič jo je začel izpraševati o mestu, polku in družbi. Ves Miličin srd, ki se ji je nabiral v duši, je zaplaval v njej in prvič je dala dušek svoji nevolji; v živih slikah je orisala mestne in polkovne običaje. Z duhovitim podsmevom je bila zavist, lažnivost, spletkarstvo in obrekljivost, ki so tako vznemirjali malo-meščanski svet ter zaključila s opisom dogodka o svoji mantilji, ki je jasno dokazoval podlost in malenkostnost obdajajočih jo majhnih ljudi.

General je poslušal ter deloma odobral deloma grajal Miličino pripoved; generala se je mrdala, baronesa pa je postajala rdeča in se očito jezila.

— Ne zanikujem, — je rekla, — da če se je tako zgodilo, kakor nam vi pripovedujete, je treba dejanje gospe pl. Vizenbrukove oboediti; toda, draga Milica, krivično in nepravilno od vas je, da obojate zaradi tega tako neusmiljeno vso družbo.

Morda pa je ta družba upravičena vas strogo soditi, zato vam je bila bržkone sovražna. Pri nas so ženske veliko manj proste kakor v Rusiji in nekatere svobodne kretnje, nad katerimi se tukaj spodtikajo, utegnejo vznjuditi tam hudo pozornost. Na primer: vaše kajpak docela nedolžno toda nepravilno ljubimkovanje z Ludolfom vam je gotovo silno škodilo, in kolikor vedno, ga vsi obojajo.

— Gotovo imate te zame naleskave vesti od baronese pl. Dauniceve? Ta furija mi ne more odpustiti, da sem se upirala časti postati žrtve genialnega sinka, ki me je hotel onečastiti in zaklati, — je odgovorila Milica zardevajoč. — Tedaj vedite, da nisem nikoli ljubimkovala s tem blaznežem in če sem bila vjuda z njim, se je to godilo samo zato, ker je sorodnik mojega moža.

V kratkih besedah je povedala podrobnosti dogodka in si pošteno privoščila Ludolfa, njegovo mater in sestro.

— Napram baronu se je grof poslužil zakonite pravice do samoobrambe, a ti nesramni ženski hujskata vse proti meni, lažeta in me dolžita takih podlosti, katerih sem sploh nesposobna, namesto da bi priznali resnico in se mi opravičili. Strupen nasmešek se je pojavil na baronesinem obličju.

— Da ljubite majhne spletke in jih znate tudi udeleževati, ne morete zanikati, draga Milica. Derevnina in Kiti ste svodili s tako spretnostjo, da vam mora to zavidati vsaka ženska, ki se peča s takimi stvarmi. Z Ludolfom ste se hoteli seveda samo nekoliko potabavati in zmešati glavo oglopemu Nemcu, da bi se mu mogli pozneje posmehovati; toda tukaj niste računali, da se utegne šala za vas slabo končati.

kako bo dvignili ladje. Ni se hotel zadovoljiti z vsebino, ne, hotelo se mu je po celoti. Prilagodil je vrvi za ladijski trup, toda, ker ni imel zadostnih tehničnih sredstev in ker sta bili ladji le pregloboko v jezeru, so se mu ugrgale vrvi in samo odlomljen del velikanskega kipa je prišel tedaj na dan.

Po Albertiniju je vladal skoraj eno stoletje mir na nemškem jezeru, dokler ni prišel iz Bologne tehnik Francesco Demarchi, ki si je sestavil poseben način, kako preiskati jezersko dno. Zgradil in sestavil si je posebni potapljaški zvon, pri čemer mu je nekoč menda radi vodnega pritiska počila žila na glavi tako, da se je prikazal ves krvav na površju. To drzno podjetje je spravilo na dan le nekaj odlomkov od ladje. Zato je bil pa Demarchi prvi, ki je mogel popisati zunanost ladij; opazil je namreč, da je krov tlakovan z rdečo opeko.

Zopet so minila stoletja, ne da bi se poskusilo, razrešiti tajno jezero. Komaj l. 1827. se je lotil inženir Annesio Fusioni zadeve. Poskusil je kakor Demarchi s potapljaškim zvonom. Na mestu, kjer se je nameraval potopiti, je postavil tribuno za povabljenega učenjaka, umetnike in plemenitaje. Fusioni se je večkrat potopil, in prinesel pri vsaki potopi kose bronastih stebričev, kose poda in celo tablico z napisom. Dokazal je, da se dajo na ta način spraviti še mnoge stvari na površje. Vkljub temu ni dobil od nobene strani nikake podpore. Obubožal je celo, ker je zabil v svoje poskuse vse svoje premoženje. Priljubljen je bil, da se je preživljal s prodajo škatelej za tobak in pip, ki jih je bil izrezljal iz lesa imperatorskih ladij.

Kmalu za Fusioni-jem je poskušal flamski starinoslovec Konstantin Maes svojo srečo. Posrečilo se mu je izmeriti obe ladji. Prva, ki se nahaja bolj blizu brega, je 140 m dolga in 70 m široka, torej je ladja precejšnje obsežnosti.

Leta 1893. se je pojavil v eni izmed vasi na bregu jezera tujec, ki je začel ribariti, toda ni mu bilo do živali, bilo mu je za starine iz cesarskih ladij. Imel je srečo, privlekel je na dan tri bronaste umetnine, dve voličji glavi z obročem v gobcu, najbrž ključavnici, in Meduzino glavo. Ko se je vest o tem čudežnem ribjem lovu razširila, mu je oblast prepovedala nadaljno ribarenje.

Sedaj se pa bliža trenutek, ko se odgrne tajnostna zavesa tudi izpred te skrivnosti. Stroji že delujejo več tednov noč in dan, izskavajo vodo iz jezera in jo odpravljajo po posebnih poti v morje. Jezerska površina se niža in ni daleč več čas, ko bodo zarile zopet človeške oči po dolgi devetnajstih stoletjih, kar so jezerski valovi tako ljubosumno skrivali na svojem dnu.

Novo zdravilno steklo

Ze večkrat smo čuli iz časopisov, da se jo posrečilo izdelovanje takega stekla za naša okna, ki propušta ultravijolično svetlobo žarke (v nasprotju z našimi navadnimi šipami, ki ne propuščajo omenjenih žarkov in jih torej posrkavajo).

To novo steklo se izdeluje že kakor pol leta na Angleškem in sicer pod imenom: vita. Razpošilja se po vsem svetu seveda po takih cenah, da je njegova vsakdanja uporaba skoraj izključena. Podobno steklo se izdeluje tudi na Nemškem, toda cene tudi tega izdelka so previsoke, da bi se mogla javnost baviti s takim blagom.

Sedaj pa prihaja vest, da se je posrečilo ravnanju topilnice in Kunzendorfu v Spodnjih Lužicah na Nemškem, Viljemu Schmidtu, izdelati steklo, ki propušta ultravijolične žarke in čigar cene omogočajo njegovo nabavo vsakomur.

Človeškemu očesu nevidni ultravijolični žarki leže v spektru med vijoličasto barvo. Vsi svetlobni žarki se merijo po dolgotrajnosti valov. Valovna dolgotrajnost vidnih svetlobnih žarkov, torej onih, ki jih vidi človeško oko, znaša približno od 800 do 390 milijonskega dela milimetra. (Radi enostavnosti bomo v naslednjem zapisovali le številko dotične valovne dolgotrajnosti.) Oni žarki, ki gredo čez vidne vijoličaste žarke, tako zvani ultravijolični žarki, obsegajo valovne dolgotrajnosti od 390 navzdol in so nevidni. Za rastlinsko, živalsko in človeško življenje najučinkovitejši svetlobni žarki imajo valovno dolgotrajnost od 310 do 290. Navadne šipe pa propuščajo samo žarke do valovne dolgotrajnosti približno 310, tako da posrkajo skoraj vsa stekla žarke s krajšo valovno dolgotrajnostjo, ki so za življenje tako potrebni. Žarke, ki imajo krajšo valovno dolgotrajnost od 280, posrkajo že vase ozračje, le pri po-

sebnost jasnem vremenu in na visokih gorah v najčistejšem zraku se ugotove, če žarki z nekaj krajšo valovno dolgotrajnostjo.

S steklom «vita», ki se izdeluje na Angleškem, so se dosedaj v bolnišnicah, zdraviliščih za jetične in v otroških domih, presejati uspehi s tem, da se je vložilo v okna mesta navadnih šip to steklo. Ultravijolični žarki oživljajo, zdravijo in grade organe. Zoološka družba v Londonu je oddala o tem steklu naravnost navdušeno mnenje. Levji dom se je popolnoma opremil s takimi šipami, kar je neverjetno učinkovalo na živali, ki žive v tropskem podnebnju. Londonski zverinjak je imel vsako leto in sicer v pozni jeseni in pozimi vedno polno izgub. Čeprav so imeli vsi prostori potrebno temperaturo, so začeli živali pozimi bolehati in so navadno poginile. Najprej se je opočil dom opremljen s tem novim steklom, poleg tega so se namestile električne žarnice, izdelane iz istega stekla, ki so se prižigale iz oblačnega vremena. Uspeh, ki se je dosegel, je bil popolnoma nepričakovan. Živali so ostale živahne kakor poleti, zauživale so kakor poleti svojo navadno hrano in so bile tako zdrave, da se je ravnateljstvo odločilo opremiti vse prostore, v katerih se nahajajo zverine in plazivci, s takim steklom.

V nekaterih šolah v Birminghamu so se napravili poskusi in po ugotovitvi Bella Fergusona se je povečala povprečna teža, velikost in hemoglobinska vsebina otrok v teku desetih mesecev v razredu, čigar učna soba je bila opremljena s steklom «vita», in v razredu z navadnimi šipami v oknih, tako-le:

Brez stekla «vita»:
1. 6. 1925. 31. 3. 1926.
povprečna teža 27,2 28,5
povprečna velikost 131,5 135,4
hemoglobin 70,58 84,11
Prirastek je znašal:
Pri teži 1,3 kg ali 4,8 odstotkov;
pri velikosti 3,9 cm ali 2,9 odstotkov;
pri hemoglobinu 7,35% ali 9,0 odstotkov.

Pri uporabi stekla «vita»:
1. 6. 1925. 31. 3. 1926.
povprečna teža 30,8 33,6
povprečna velikost 137,3 142,0
hemoglobin 77,9 94,04
Prirastek je torej znašal:
Pri teži 2,8 kg ali 9,8 odstotkov;
pri velikosti 4,7 cm ali 3,4 odstotkov;
pri hemoglobinu 16,14% ali 20,7 odstotkov.

Doseženi prirastki so vsekakor izborni. Tudi šolske oblasti v Utrechtu so se odločile, da napravijo tri razrede iz dekčev in deklic enake starosti in enakega telesnega ustroja. Ti razredi se bodo poučevali v treh učilnicah, ki so vse enako solne in ki se ujemajo v vsakem oziru med sabo; le v tem bo razlika, da prva učilnica sploh ne bo imela nobenih šip, druga bo imela navadne šipe, tretja bo pa opremljena z novim steklom. Pod nadzorstvom dr. J. Hingsta, ki je medicinski svetovalec na utrechtških šolah, se bo napravil ta poskus in po preteku nekaj mesecev se preiščejo teža, velikost in kri otrok in se bodo primerjali uspehi.

Važnost ultravijoličnih žarkov za človeško telo je dandanes skoraj vsakemu že znana kakor tudi dejstvo, da tiči zdravilni vpliv gorskega solca na višinah prav v ultravijoličnih žarkih, ki se nahajajo v njegovi svetlobi.

V našo žalost pa ne pridejo v naša stanovanja, v naše učilnice in bolnišnice oni žarki, nahajajoči so v solnični svetlobi, ki so našemu življenju tako važni in pomembni. Žarki ne prodoro skupaj z drugo vidno svetlobo v sobe. V tem tiči velika vrednost novega izuma, da se spuste ti življenjsko važni žarki v največji meri tudi v vsa bivališča. Uspehi, ki so se dosedaj na Angleškem in deloma tudi na Nemškem, dopuščajo nado, da ne bo v doglednem času nobena šola, nobena bolnišnica, noben sanatorij in — pojdimo še nekoliko dalje — nobeno stanovanje brez tega blagoslovne stekla ljudskemu zdravju v prid.

Od ravnatelja Viljema Schmidta izumljeno steklo ima poleg izborne prepušljivosti ultravijoličnih žarkov tudi to prednost, da prenese mehanske vplive (udarce) kakor tudi vremenske vplive prav tako kakor vsaka druga najboljša šipa.

Opoldne na Main Street-u

Ameriška mesta nimajo zvitihih ulic in širokih boulevardov ali predmestij v našem pomenu besede. Skoro vsako ameriško mesto je začelo rasti okrog edine, glavne ulice Main Street-a. Radi tega se je dovolj lahko spoznati v ameriških «City» — kakor hitro najde človek ono glavno ulico in si zapomni, v kateri smeri leži. Mesto se potem deli po tej točki na Main Street East (vzhodno), West (zapadno), North (severno) in South (južno).

Vsaka Main Street ima svoj kraj, zvan Four Corners — štirje ogli. Stari prebivalci vam bodo znali povedati, da se je na teh starih oglih nekoč osredotočalo vse družabno življenje. Tam je stala cerkev, gostilna, prodajna cigar in na splošno vsa trgovina. To je bilo «davno, pravdano» Nekako v letu osemnajst sto šestdeset! To pomeni v Ameriki «davno».

Main Street je središče vsakega mesta. Tukaj se osredotoča vsa trgovina. Tam hiti najsilnejši tok vozil. Tukaj si daje mravljišče ljudi sestanko, čeprav se zdi, da ima vsak drugo opravilo.

Opoldne je glavna ulica kar na trpna ljudi. Vsi hité, kakor da bi jih poganjala neka nevidna sila. Vrata restavracij in gostilen se radi toka ljudi niti ne morejo zapreti. O kakem evropskem načinu hrane ne more tukaj biti niti govora. Tukaj ni natakarjev, ki bi vas povpraševali «kaj bode to pili». Sami si izberete na mizo postavstkov, s katerih si sami odberete kar oko poželi in želodec vpraša. V drugih restavracijah vam gospodinja položi na mizo jedilni list in vas čaka, da se hitro odločite, kaj vam bo prinesla. Zamejala bi se, če bi si pozeleli bled ali zarumenel orez, pečen ali polusirov beefsteak. Z njenih oči odseva: «Brzo, brzo jej, kar narček, če ne odnesem stolico drugemu!»

Ljudje hité v gostilne kakor mravlje. Iz gostilen se prikazujejo počasi. Na obrazu mnogih ljudi je opaziti, da so ravnokar dobro pokosili.

Ljudje so se najedli. Pehajo in tlačijo se po ulicah. Ko pridejo do oglja glavne ulice, se ustavijo. Proti njim svetijo rdeči svetlobni znaki in tok avtomobilov se komaj giblje. Na križišču stoji policaj v belem gumijevem dožnem plašču in z belimi čevlji iz gumij. Tukaj stoji kakor dirigent kakor kvarteta; gleda na štiri ogla in ravna tok ljudi.

Kakor hitro ugasne rdeča svetloba in se pokaže zelena, navali takoj tok ljudi čez ulico v smeri k drugi ulici. Zopet hitijo. Glave imajo sklonjene, kakor bi hoteli prodreti steno.

Kolporterji hrupno ponujajo svoje zadnje izdaje novin. Same senzacije! Bodisi umor ali požar, potopitev parobroda ali podmornika, nov rekord ali bankrot. Nenadoma zashiš signal z vojaško trobento. Ljudje gledajo, od kod in za kaj to. Za minuto se spet odpre okno in znova shiš trobenta. Ljudje pogledajo tja in vidijo reklamo: «Prodaja obleke. Dva para hlače, telovnik in suknja — vse za osemnajst dolarjev. Pridite, predno poberejo ljudje! Jutri bo prepozno!»

Za prodajno mizo sedi Japonec. Po njem je naloženih nekoliko tisoč stilografskih peres. Japonec ima kos papirja, pa kateremu dela črte in krivulje. Je pač mojster. Nato kaže pero in je z mimiko popisuje. Razen tega kaže tablico z angleško pisavo, ki hvali (konico) peresa, štirinajstkratnega, nezlomljivo držalo in druge reči. «Ali si niste mogli kupiti stilografskega peresa za sedem dolarjev? Mi se vam ne čudimo. Tu pa ga imate za 50 stotink in še kako krasno piše!» Par korakov dalje se ljudje ustavljajo pri prodajalcu rož in spet dalje pri onem, ki prodaja dva para copat za 15 stotink. «Kupujte, ljudje, kupujte! Ne vprašujte, od kod sem jih vzel. Sumite me magari, da sem jih ukradel, samo kupite si jih! Za eno uro grem proč. Grem v Buffalo! Kupujte! Vem, da imate luknjo v copatah, kupujte, kupujte!» Kosček dalje stoji v nekaki baraki za prodajno mizo slikar in maže po platnu. Počasi meša modro barvo k oblačkom in nebu in zdi se, da razpršuje deževne kapljice. Nad njim se svetli velik napis: «Čast imamo predstaviti evropskega profesorja slikarstva gospoda Rambliera, ki je odlikovan s častnim diplomami vseh slikarskih šol Evrope. Dela za nas in njegova dela prodajamo za nezasišano nizko ceno od petih dolarjev naprej, skupno z okvirjem in s steklom ter prinosom na stanovanje. Izenadite svojo ženo, okrasite svoje stanovanje! Vzbudite zavist svojih sosedov in veselite se nad umetnino, ki si jo le milijonarji lahko privoščijo. Stopite noter in oglejte si!»

Notri so v okvirjih in pod steklom ceneni barvotiski. Toliko barve je na njih, da bi nevedneži mislili, da je vse «hand made», ručno delo. Nato je zopet prodajalna zlatenine. Trgovci ponujajo šestdesetdolarske ure za šest dolarjev in šestdeset vilice za šestdeset stotink. «To je bankrot, kakršnega ni še doživelo to mesto. Niti koraka dalje! Vstopite in kupite si kako malenkost. Čemu je vaše življenje, če samo delate in si ne privoščite najmanjšega razkošja. Srebrne in zlate reči za petino, za desetino cene. Kupujte!»

Ljudje se tlačijo in prehajajo v oni smeri. Mladih deklic je tukaj največ. Usule so se iz uradov na ulico in hočejo prekorčiti Main Street z vzhodne postaje proti zapadni vsaj do 13. ure, predno zopet sedijo za svoje pisalne stroje. Polno smeja in temperamenta so, oblične okusno in neokusno. Imajo pobarvan obraz ali umita lica. Imajo kožuho in svilene nogavice, dobre čevlje, neke vrste diamantra na prstu ali uro na zapestju.

Ob opoldanskem odmoru je po celem Main Streetu burno življenje. Kakor bi se ta glavna ulica hotela odpočiti, se začne počasi prazniti ob uri, ko se uradi odprdo. Zopet oživi, ko po uradih končajo delo. To vam hitijo ljudje na avtomobile, cestne železnice in proti domu.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Sanja, ki so se uresničila

Kronist milanskega dnevnika priobčuje tale dogodek. Brezposelni delavec Josip Bodja je sanjal: plaval je po morju sam samcat; ko se je hotel vrniti k obali, je opazil na valovih nešteto tisočakov. Grabil je bankovce, toda valovi ga niso pustili do obali. Porogljivo so plesali bankovci okoli njega, on je stegoval roke, a prišel je val, odnesel bankovce, delavcu so pomejale moči, potapljal se je sredi bankovcev in se zbudil ves poten in izmučen. Takoj nato je pripovedoval svoje čudne sanje svojim prijateljem, ki so ga tolažili na razne načine, mu tudi nasvetovali številke za loterijo, ker mu pa niso posodili potrebnega denarja, ni mogel staviti.

Kmalu nato je dobil delavec obvestilo, naj se zgasi v mestu, ker gre za službo, za katero se je bil pred tedni priporočil. Ves vesel, ker je slutil, da je njegove brezposelnosti konec, se je delavec odpravil na pot. Ko je prekorčnil cesto, ga je neznanška sila zagnala v stran. Delavca so dobili na tleh v krvi, v rokah je stiskal dva svežnja tisočlirskih bankovcev in okrog njega so bila tla kar nastana z bankovci.

Avtomobil je bil namreč zadel v delavca in ta avtomobil je peljal več zabojev tisočlirskih bankovcev iz ene banke v drugo. Ko je avtomobil zadel v delavca, se je zamajal gorenji zaboj, padel na tlak, se razbil in raztresel vso svojo vsebino po tleh. Delavec je še videl te bankovce, zagrabil jih in nato izgubil zavest. Kraj nesreče so takoj obkolili karabinirji, raztreseni bankovci so romali v nov zaboj tudi oni, ki jih je delavec krčevito stiskal v rokah, delavca so prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da poškodbe niso velike. Njegove sanje so se uresničile, bil je med samimi bankovci, imel jih je v rokah, toda pri-

šel je val in mu pobral dragoceni plen.

Nepričakovana dediščina

Gospodinja Eda Irving v Los Angelosu v Kaliforniji je nenadoma dobila obvestilo, da je podedovala tri milijone dolarjev. Med vojno je bila strežnica, v bolnišnici mesta Boulogneja je stregla med drugimi tudi angleškemu stotniku Maxwelu Woodlynnu. Ko je ta ozdravel, je povedal svoji materi, kako skrbno strežnico je imel v osebi Irvingove. Sedaj je stotnikova mati umrla in zapustila tri milijone dolarjev bivši strežnici svojega sina kot nagrado za njen izredni trud.

ŠIRITE

„Naš glas“

Mesečno družinsko revijo!
Naročnina za celo leto 15 L
Naslov:
Trieste, Casella postale 349

RESTAVRACIJA „ALLA MARINA“

Trst, Riva N. Suro 2 — Tel. 33-77
je lokal katerega dajejo prednost tujci in tržaški gostje vsled izborne italijanske kuhinje in bogate izbire rib. Cene zmerne. Lepa lega s krasnim razgledom na morje.
Govorci se več jezikov.
(641) Lastnik G. Geron.

Za birmo,

ne pozabite na staro

trgovino zlatenine

ALOJZ POVH

PIAZZA GARIBALDI 2

prve nadstropje.

Največja delavnica v Trstu.

Pazite na naslov!

MOČ PRETEKLOSTI

Roman v treh delih

Spisala V. J. Križanovska.
iz ruščine prevedel IVAN VOJK.

Cena L 6.—, po pošti priporočeno L 7.40. V izozemstvo L 8.40 proti vnaprej poslanemu znesku. Roman je izdala iz založila Tiskarna Edinost. — Prodaja: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/1. — Knjižarna J. Štoka, Via Milano 37 v Trstu. — Nar. Knjižarna, Gorica, Carducci 7. — Katoliška knjižarna, Gorica, Carducci 4. — Kraigher Josip, Postojna.

Vozane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjižarni ŠTOKA.

TISKARNA "EDINOST"

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejšem sist. — Razpolaga z najmodernejšimi tiskalnimi, okrasit. i. t. d. stroji. — Iznos, stereotipi, ter rotac. strojem. — Naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah. — Telefon II-57.
TRST, UL. SAN FRANCESCO D'ASSISI 20.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omeji. poročitvom
uraduje v lastni hiši
Via Torre bianca 19, L.
Telefon št. 25-67.

Sprejema navadne hranil. vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge na čekovni promet in jih obrestuje

po 4 %

Večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema „DINARJE“ na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plačuje zavod sam. — Daje posojila na knjižice, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (sate)

Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad. zaprt.

ZLATARNA Albert Povh

Trst, Via Mazzini 46
kupiše krome po 1.45
Popravlja in prodaja zlatenino.

Avtomobilska proga

Trst-Lokev-Divača-Senožeče

PODJETJE BRUNELLI

Odhodi s trga Oberdan.

Vozni red od 15. junija do 30. septembra.

Delavniki:

Odhodi iz Trsta: 12. in 17.30.

Dohodi v Senožeče: 13.30 in 19.

Odhodi iz Senožeče: 7. junij in 18. zv.

Nedelja:

Odhodi iz Trsta: 7.30, 14.30 in 16.

Dohodi v Senožeče: 9. 16. in 17.30.

Odhodi iz Senožeče: 7. 18.30 in 18.35.

Listki za tja in nazaj: Trst-Divača in nazaj L 13.—, Trst-Senožeče in nazaj L 16.—

Avtomobilska proga

Gliozza-Villa Revoltella-Cacciatore

Vsako nedeljo in priprazen praznik od 15.30 do 20.30 neprenehoma.

Navadna vožnja L 3.— s povratkom L 5.—

Odhodi in prihodi vlakov

Trst - Tržič - Portogruaro - Benetke

(Južni kolodvor)

Odhodi: 0.30 (m), 5.— (o), 6.05 (b), 8.25 (l), 8.35 (o), 10.20 (b), 15.— (b), 15.10 (o), 17.— (b), 18.20 (b), 18.30 (o), 20.15 (b), 21.50 (b).

Prihodi: 5.— (o), 7.42 (o), 10.55 (o), 9.55 (b), 11.25 (l), 12.20 (b), 14.15 (b), 17.25 (o), 18.08 (b), 19.44 (l), 21.45 (b), 0.40 (b).

Trst-Buje-Poreč

(Državni kolodvor)

Odhodi: 5.— (o), 9.45 (m), 13.55 (m), 18.25 (m).

Prihodi: 7.50 (m), 12.— (o), 18.20 (m), 21.16 (m).

Trst-Herpelje-Pula

(Državni kolodvor)

Odhodi: 5.35 (o), 8.15 (b*), 12.10 (m), 12.45 (b*), 15.30 (b*), 19.— (o).

Prihodi: 7.40 (m), 9.42 (o), 14.10 (b*), 16.36 (b*), 19.30 (b*), 21.08 (o).

*) Vozi samo od 1. 7. do 30. 9.

*) Vozi samo od 15. 5. do 30. 6. in od 1. 10. dalje.

Trst - Divača - Št. Peter - Postojna

(Južni kolodvor)

Odhodi: 1.— (b), 5.10 (o), 7.30 (b), 9.05 (o), 12.— (o), 14.40 (b), 18.— (o), 19.05 (b), 20.05 (l), 20.30 (b).

Prihodi: 4.— (b), 7.05 (o), 8.05 (l), 9.05 (b), 9.41 (b), 11.45 (o), 13.15 (b), 16.35 (o), 19.10 (o), 21.30 (b), 22.25 (o).

Trst-Gorica-Podbrdo

(Državni kolodvor)

Ci hodi: 5.50 (b), 6.50 (o), 12.05 (o), 17.50 (b), 18.30 (o).

Prihodi: 7.16 (o), 11.33 (b), 15.25 (o), 20.55 (o), 22.20 (b).

Trst-Gorica-Krmin-Videm

(Južni kolodvor)

Odhodi: 5.30 (o), 6.45 (b), 7.50 (o), 12.30 (o), 14.— (o), 15.50 (b), 17.15 (b), 19.15 (o).

Prihodi: 7.42 (o), 9.20 (b), 12.10 (o), 14.55 (b), 17.52 (o), 18.51 (o), 20.25 (b), 23.10 (o).

Št. Peter na Krasu - Reka

Odhodi: 5.25 (m), 8.30 (o), 9.43 (o), 11.47 (b), 17.30 (o), 21.20 (o).

Reka - Št. Peter na Krasu

Odhodi: 5.25 (o), 9.30 (b), 11.55 (m), 15.30 (b), 18.30 (o).

Divača - Herpelje

Odhodi: 5.58 (m), 9.02 (b), 12.20 (m), 16.14 (o), 19.10 (m).